

Број: 01-488/23
Бијељина, 27.3.2023. године

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2022 ГОДИНУ СА ПРОГРАМОМ РАДА ЗА 2023 ГОДИНУ ЈП „ЕКО-ДЕП“ ДОО, БИЈЕЉИНА

Бијељина, марта 2023 године

САДРЖАЈ:

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЈП „ЕКО-ДЕП“ ДОО ЗА 2021 ГОДИНУ.....	3
УВОД.....	3
РАД ОРГАНА УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋЕМ.....	4
1. СКУПШТИНА ПРЕДУЗЕЋА.....	4
2. НАДЗОРНИ ОДБОР ПРЕДУЗЕЋА.....	4
3. УПРАВА ПРЕДУЗЕЋА.....	7
4. Екстерни ревизор.....	7
ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И ЗАПОСЛЕНОСТ.....	12
ОСТВАРИВАЊЕ И ОБАВЉАЊЕ РЕГИСТРОВАНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ.....	13
Еколошке претпоставке за рад предузећа и заштиту животне средине.....	17
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ.....	20
ЗАКЉУЧАК.....	35
ПРОГРАМ РАДА ЈП „ЕКО-ДЕП“ ДОО ЗА 2022 ГОДИНУ.....	36
ПЛАНИРАНИ РАЗВОЈ И АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА.....	36
1. Унапрјеђење интегралног управљања чврстим комуналним отпадом на подручју регије Бијељина.....	36
2. Редовне активности у обављању основне дјелатности предузећа уз унапрјеђење постојећег начина третмана отпада.....	37
3. Успостављање самоодрживог пословања ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо.....	38
4. Проналажење могућности за продужетак вијека трајања регионалне санитарне депоније „Бријесница“ и изналажење финансијских извора.....	39
ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА.....	41
План капиталних инвестиција за 2022. годину.....	41
1. Завршетак изградње другог дијела санитарне ћелије број 3.....	41
ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ЗА КАПИТАЛНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ.....	42

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЈП „ЕКО-ДЕП“ ДОО ЗА 2022 ГОДИНУ

УВОД

Годишњи извјештај о раду ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо Бијељина за 2022. годину урађен је у форми која је прописана чланом 24. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (Сл. гласник РС број 94/15 и 78/20).

Оснивање предузећа

Иницијатива за оснивање регионалне депоније у Бијељини покренута је 2002. године у циљу стварања институционалних услова за реализацију задатака из Стратегије управљања чврстим отпадом у БиХ, ради обезбјеђења услова депоновања комуналног отпада на еколошки прихватљив начин. За реализацију ове инвестиције Вијеће министара Босне и Херцеговине је путем ентитетских влада ФБиХ и РС обезбиједило супсидијарна кредитна средства Свјетске банке.

Ради реализације пројекта, општине Бијељина, Угљевик, Лопаре, Челић и Теочак су закључиле Споразум о оснивању међуопштинског вијећа за изградњу регионалне депоније. На Споразум је добијена сагласност тадашњег Министарства за урбанизам, стамбено-комуналне дјелатности, грађевинарство и екологију Републике Српске (сада: Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС), које уједно врши и надзор над реализацијом укупног пројекта.

На основу Споразума о оснивању међуопштинског вијећа од 22.08.2002. године за реализацију пројекта регионалне санитарне депоније за чврсти отпад, потписан је Уговор број 02-370 од 16.03.2005. године о оснивању Јавног предузећа регионална депонија „ЕКО-ДЕП“ са сједиштем у Бијељини, са циљем да ово предузеће изгради и управља регионалном санитарном депонијом „Бријесница“ у Бијељини. Оснивачи јавног предузећа су:

1. Скупштина општине Бијељина,
2. Скупштина општине Угљевик,
3. Скупштина општине Лопаре,
4. Опћинско вијеће Челић,
5. Опћинско вијеће Теочак.

Предузеће је уписано у судски регистар код Основног суда у Бијељини, број Фи-212/05 дана 09.05.2005. године (уложак 1-5864), као *ЈП Регионална депонија „ЕКО-ДЕП“ Бијељина*. Након првог уписа предузеће је вршило одређене измјене и допуне регистрације: промјене сједишта, промјена статуса одговорног лица овлаштеног за заступање предузећа (директора), проширење дјелатности као и пререгистрацију у „доо“ у складу са Законом о привредним друштвима РС. Рјешењем о регистрацији предузећа од 09.11.2012. године Окружни привредни суд у Бијељини уписао је промјену облика организовања и промијенио пословно име у ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ РЕГИОНАЛНА ДЕПОНИЈА „ЕКО-ДЕП“ ДОО.

Прва фаза изградње регионалне санитарне депоније „Бријесница“ у Бијељини завршена је у децембру 2009. године, а предузеће је почело да обавља регистровану дјелатност пријема и збрињавања чврстог комуналног отпада на регионалној санитарној депонији 01.01.2010. године. ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је наставило активности развоја и кроз другу фазу изградње Регионалне санитарне депоније „Бријесница“ у Бијељини. Средства за финансирање друге фазе изградње регионалне депоније дијелом су обезбјеђена из кредитних средстава Свјетске банке у оквиру Другог пројекта за управљање чврстим отпадом у Босни и Херцеговини - SWMP2 (Second Solid Waste Management Project). Током 2020. године настављен је развој депоније „Бријесница“ изградњом дијела санитарне

ћелије број 3 на депонији, а средства за ову инвестицију су обезбјеђена од стране Града Бијељина, док је предузеће вршило кофинансирање из властитих извора у износу од око 5%.

РАД ОРГАНА УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋЕМ

Статутом предузећа је прописано да су органи предузећа:

- Скупштина предузећа, као орган управљања,
- Надзорни одбор предузећа, као орган надзора, и
- Управа предузећа, као орган руковођења.

1. СКУПШТИНА ПРЕДУЗЕЋА

Састав Скупштине на дан 31.12.2022. године:

1. ГРАД БИЈЕЉИНА - Нико Сјерић (предсједник),
2. ОПШТИНА ЛОПАРЕ - Давор Вићић (члан),
3. ОПШТИНА ЧЕЛИЋ - Мирзет Туркушић (члан) и
4. ОПШТИНА ТЕОЧАК - Џевад Салкановић (члан).
5. ОПШТИНА УГЉЕВИК - мјесто представника Општине Угљевик у Скупштини предузећа је упражњено, с обзиром да до данашњег датума није именован представник испред наведене општине.

За предсједника Скупштине предузећа именован је Нико Сјерић на конститутивној сједници, Одлуком број: 06-01-03/22 од 11.05.2022. године.

У 2022. години одржано је укупно 5 (пет) сједница Скупштине предузећа на којима су доношене одлуке и други акти, у складу са надлежностима Скупштине предузећа.

2. НАДЗОРНИ ОДБОР ПРЕДУЗЕЋА

Надзорни одбор предузећа (НО) чине:

1. ГРАД БИЈЕЉИНА	Слађана Јовановић (предсједник),
2. ОПШТИНА УГЉЕВИК	Силвија Зекић (члан),
3. ОПШТИНА ЛОПАРЕ	Богдана Митровић (члан),
4. ОПШТИНА ЧЕЛИЋ	Емина Ибришимовић (члан) и
5. ОПШТИНА ТЕОЧАК	Изет Јусић (члан).

Напомене:

- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-03-29/22 од 25.08.2022. године разријешени су именовани чланови Надзорног одбора.
- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-03-32/22 од 25.08.2022. године именован је Слободан Трифковић за члана НО испред Града Бијељине. Исти је именован за предсједника Надзорног одбора, на конститутивној сједници НО од 01.09.2022. године.
- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-03-33/22 од 25.08.2022. године именована је Богдана Митровић за члана НО испред Општине Лопаре.
- Емина Ибришимовић, члан Надзорног одбора испред Општине Челић, одлуком Скупштине предузећа број: 06-01-16/ 22 од 11.05.2022. године, разријешена је дужности из разлога подношења оставке.
- Едина Суљевић, постављена је за в.д. члана НО испред Општине Челић одлуком Скупштине предузећа број: 06-03-30/22 од 25.08.2022. године.
- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-04-47/22 од 22.11.2022. године, разријешена је дужности Едина Суљевић са датумом 24.11.2022. године, због истека периода на који је именована као в.д. члана НО.

- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-04-48/22 од 22.11.2022. године, именована је Ламија Јукић, као члан НО испред Општине Челић на период од 4 године.
- Одлуком Скупштине предузећа број: 06-05-54/22 од 27.12.2022. године именован је Изет Јусић за члана НО испред Општине Теочак.

Састав Надзорног одбора на дан 31.12.2022. године:

1. ГРАД БИЈЕЉИНА	Слободан Трифковић (предсједник),
2. ОПШТИНА ЛОПАРЕ	Богдана Митровић (члан),
3. ОПШТИНА ЧЕЛИЋ	Ламија Јукић (члан) и
4. ОПШТИНА ТЕОЧАК	Изет Јусић (члан).

Мјесто члана Надзорног одбора предузећа испред Општине Угљевик је упражњено. У току 2023. године ће бити расписан јавни конкурс, након што Општина Угљевик достави одлуку о именовању представника оснивачког капитала испред Општине Угљевик у Скупштину ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо.

Надзорни одбор предузећа, као орган надзора, је у току 2022. године одржао укупно 11 (једанаест) сједница. Није било одлагања заказаних сједница. Сви материјали за заказане сједнице су уручени на вријеме члановима надзорног одбора, електронским путем.

Интерни акти предузећа

У току 2022. године, усвајани су различити интерни акти предузећа: Правилник о поступку заштите од узнемиравања код послодавца, Правилник о организацији предузећа и систематизацији радних мјеста са описом радних мјеста, Правилник о дисциплинској одговорности, Правилник о условима и начину кориштења горива, Правилник о условима и начину кориштења механизације и службених возила, Правилник о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене, Правилник о кориштењу и ограничењу трошкова употребе телефона и трошкова репрезентације, Правилник о заштити на раду и здрављу на раду, Правилник о заштити од пожара, Правилник о платама и накнадама, Колективни уговор, Измјена и допуна Пословника о раду Скупштине предузећа, Измјена и допуна Пословника о раду Надзорног одбора, итд.

Цијена услуга

Цијена услуга пријема и депоновања отпада на Регионалној санитарној депонији „Бријесница“ није мијењана у току 2022. године, те је и даље на снази важећи цијеновник услуга прописан одлуком Надзорног одбора 07-06-22/19 од 27.02.2019. године. Цијена износи 50,00 КМ/т са укљученим ПДВ-ом, како је и одобрила Скупштина града Бијељина Одлуком број 01-022-6/19 од 05.02.2019. године. На основу наведене одлуке, ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је са својим комитентима закључило уговоре о пријему и депоновању комуналног отпада на регионалној депонији који су усклађени са наведеном одобреном цијеном и који се примјењују од 12.02.2019. године.

Предузеће је донијело Одлуку број 07-31-202/ 22 од 25.02.2022. године о пријему грађевинског шута без накнаде.

Актуелни судски спорови

I

1. Тужилац: Општина Челић
 2. Тужени: ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина
- Општине оснивачи су путем дописа број: 01-113/20 од 31.01.2020. године обавијештени о наведеној тужби, чији је поступак у току.

Дана 23.10.2019. године, ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је запримило тужбу од стране Опћине Челић. Разлог подношења тужбе је исплата дуга који је Опћина Челић као јемац исплатила у име ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо као дужника по основу Супсидијарног кредитног споразума. Вриједност тужбеног захтјева је 302.053,03 КМ (број предмета: 59 О Пс 034053 19 Пс).

Мјесна надлежност суда: Окружни привредни суд у Бијељини. ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је ангажовало адвокатску канцеларију за заступање у овом спору и иста је поднијела одговор на тужбу Опћини Челић путем Окружног привредног суда у Бијељини дана 01.11.2019. године.

- Током периода 2019-2022. године Окружни привредни суд у Бијељини је донио првостепену пресуду у корист ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, на коју се Општина Челић жалила Вишем привредном суду у Бања Луци.
- Виши привредни суд у Бања Луци је пресудио у корист Општине Челић, након чега је ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, путем Окружног привредног суда у Бијељини, поднио захтјев за ревизију Врховном суду РС број 59 0 Пс 034053 21 Пж од 14.03.2022. године (број протокола 01-679/22 од 15.04.2022. године);
- Поступак у току пред Врховним судом РС.
- Дана 12.9.2022. године Опћина Челић, коју заступа Заједничко правобранилаштво за Општине Челић и Добој Исток, послало је захтјев насловљен као Опомена пред покретање извршног поступка којом тражи од ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо да у року од 30 дана добровољно испуни обавезе утврђене пресудом Вишег привредног суда Бања Лука број: 59 0 Пс 034053 21 Пж од 14.03.2022. године, те да ће у супротном покренути извршни поступак. ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је дописом од 29.09.2022. године предложило да се направи споразум којим би се регулисала динамика оброчног плаћања предметног потраживања, те предложило да се споразум односи на оброчно плаћање на начин да се износ дуга по пресуди број: 59 0 Пс 034053 21 Пж од 14.03.2022. године распореди на 24 једнаких мјесечних рата, а да општина Челић достави свој приједлог који се односи на начин уплате (број рачуна и рок у коме се треба платити). Закључно са 30.9.2022. године, ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо није достављен одговор у вези са наведеним споразумом од Опћине Челић.

II

1. Тужилац: „С лист“ доо Сарајево

2. Тужени: ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина

Спор је покренут ради исплате дуга по основу Наручбенице број: 570/17

Тужба је достављена туженом 10.01.2020. године

Број предмета: 65 О Малс 818690 19 Малс

Вриједност спора: 1.872,00 КМ

Мјесна надлежност суда: Опћински суд у Сарајеву

III

1. Тужилац: „С лист“ доо Сарајево

2. Тужени: ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина

Спор је покренут ради исплате дуга по основу Наручбенице број: 570/18

Тужба је достављена туженом 07.10.2021. године

Број предмета: 65 0 Малс 914210 21 Малс

Вриједност спора: 1.872,00 КМ

Мјесна надлежност суда: Опћински суд у Сарајеву

IV

1. Тужилац: „С лист“ доо Сарајево

2. Тужени: ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина

Спор је покренут ради исплате дуга по основу Наручбенице број: 570/19

Тужба је достављена туженом 20.04.2022. године

Број предмета: 65 0 Малс 959830 22 Малс

Вриједност спора: 1.872,00 КМ

Мјесна надлежност суда: Опћински суд у Сарајеву

Статус: За судске спорове са фирмом „С лист“ доо, Сарајево (II, III и IV) ангажована је адвокатска канцеларија Драгослава Перића из Бијељине за заступање у овим предметима и уложени су одговори на тужбе. Судски поступци су у току.

V

1. Тужилац: Опћина Теочак

2. Тужени: ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина

3. ВСП: 148.348,61 КМ

Дана 26.08.2022. године, ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је запримило тужбу од стране Опћине Теочак. Разлог подношења тужбе је исплата дуга који је Опћина Теочак тражи од туженог да измири остатак регресног дуга у износу од 148.348,61 КМ, а на име доспјелих дугова које је општина Теочак као јемац морала измирити од 2016-2021 године по основу Супсидијарног кредитног споразума од 31.10.2006. године.

Мјесна надлежност суда: Окружни привредни суд у Бијељини. ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је ангажовало адвокатску канцеларију за заступање у овом спору и иста је поднијела одговор на тужбу Опћини Теочак путем Окружног привредног суду у Бијељини дана 09.09.2022. године. Поступак је у току.

Закључно са 31.12.2022. године, ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо није било у улози тужитеља.

3. УПРАВА ПРЕДУЗЕЋА

Управу предузећа чине директор предузећа и извршни директори. Управа предузећа израдила је Трогодишњи план пословања предузећа за период 2021-2023. година, као и годишњи план пословања за 2022. годину, а директор предузећа редовно је подносио извјештаје о раду и пословању Надзорном одбору предузећа. Директор је, између осталог, предлагао смјернице о набавци за наредну пословну годину и водио рачуна о законитости у раду свих служби предузећа. Изузев напријед наведеног, старао се о доношењу плана пословања предузећа за наредни период, са посебним акцентом на остваривању планираних прихода и расхода у предузећу, као и о давању приједлога инвестиционих одлука у складу са Главним пројектом изградње депоније „Бријесница“ за наставак наредне фазе изградње Регионалне санитарне депоније „Бријесница“ у Бијељини чија је реализација у току.

4. ЕКСТЕРНИ РЕВИЗОР

Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске (Сл. гласник РС 94/15 и 78/20) налаже ревизију финансијских извјештаја. Ревизија финансијских извјештаја обавља се у складу са овим законом и међународним стандардима ревизије. Обавезној ревизији подлијежу финансијски извјештаји субјеката од јавног интереса, дефинисани овим Законом (члан 28. Закона о рачуноводству и ревизији РС).

ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо спада у категорију субјеката од јавног интереса и из тих разлога је покренуо процедуру јавне набавке избора екстерног ревизора, у складу са Законом о јавним набавкама БиХ.

Након спроведене процедуре јавне набавке, 1.6.2022. године потписан је Уговор о ревизији финансијских извјештаја за 2022. годину са овлашћеним привредним друштвом за ревизију „ЖАНИКС“ доо, Бијељина. Након обављене ревизије финансијског извјештаја за 2022. годину у ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, екстерни ревизор доставио је Извјештај независног ревизора (цитат):

**„ОСНИВАЧИМА И СКУПШТИНИ ЈП "ЕКО-ДЕП" д.о.о. Бијељина
ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ**

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја ЈП "ЕКО-ДЕП" д.о.о. Бијељина (у даљем тексту Друштво), који укључују Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2022. године, те Извјештај о укупном резултату (Биланс успеха), Извјештај о промјенама на капиталу и Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје Друштва.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују истинито и објективно стање, по свим материјалним питањима, финансијски положај Друштва на дан 31.12.2022. године и резултате његовог пословања и новчане токове за годину, која се завршава на тај дан, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (ИФРС-МСФИ) и рачуноводственим прописима у Републици Српској.“

(завршен цитат)

Наведени извјештај у име привредног друштва за ревизију потписали су овлашћени ревизори Драгана Шиљ и Здравко Дубов.

Успостављање интерне ревизије у предузећу

У складу са одредбама Закона о јавним предузећима РС (Сл. гласник РС 75/04 и 78/11), јавно предузеће је у обавези да успостави интерну ревизију у предузећу путем одбора за ревизију и одјељења интерне ревизије.

ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо спада у категорију малих предузећа, у складу са чланом 5, став 4. Закона о рачуноводству и ревизији (Сл. гласник РС 94/15).

Обзиром да предузеће нема техничких, економских и финансијских предуслова да би успоставило одбор за ревизију и одјељење интерне ревизије (предузеће нема властити пословни простор за рад управе и администрације, већ плаћа закуп пословног простора, а приходи остварени на основу тренутно одобрене цијене услуга пријема и депоновања отпада и на основу количина отпада који се довози на депонију успијевају да покрију тек око 70% обавеза редовног пословања предузећа), на сједници одржаној 17.06.2013. године Скупштина предузећа је на приједлог управе предузећа донијела одлуку да се успостави интерна ревизија у ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо на следећи начин:

- умјесто Одбора за ревизију у оквиру предузећа, функцију Одбора за ревизију обављаће Надзорни одбор ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, до испуњавања законских услова прописаних Законом о јавним предузећима РС, а који се односе на Одбор за ревизију. Надзорни одбор ће наведену улогу обављати као дио своје редовне надлежности и за то неће остваривати додатну накнаду;
- функцију Одјељења интерне ревизије обављаће независна ревизорска кућа која ће бити изабрана кроз процедуру јавне набавке.

У складу са одлуком Скупштине предузећа спроведена је процедура јавне набавке и ангажована је лиценцирана ревизорска кућа „РЕВИФИН“ доо, за обављање интерне ревизије у предузећу. У току

су активности на техничком опремању адекватног простора за успостављање интерне ревизије у оквиру предузећа.

Напомињемо да је Главна служба ревизије јавног сектора РС у свом Извјештају о статусу датих препорука приликом ревизије финансијских извјештаја ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо, Бијељина за 2015. годину, број: ИП023-18 од 14.11.2018. године констатовала да предузеће у формалном смислу не подлијеже обавези успостављања јединице интерне ревизије у предузећу.

Ревизија поступака јавних набавки

Мишљење ревизора о ревизији јавних набавки за 2022. годину је следеће (цитат):

„5. ФУНКЦИОНИСАЊЕ СИСТЕМА ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

На основу проведене ревизије може се констатовати следеће:

Предузеће је у 2022. години нормативно регулисало процедуре набавке роба, услуга и уступање радова, на основу Закона о јавним набавкама и Закона о јавним предузећима, гдје су утврђени сви поступци за набавку, одговорност органа и лица за извршење набавке. Правилници су усаглашени са одредбама усвојеног Закона о јавним набавкама из 2014. године, с тим да су исти стављени ван снаге закључно са 10.12.2022. године, када је у потпуности ступио на снагу Закон о измјенама и допунама закона о јавним набавкама БиХ (Сл. гласник БиХ 59/22). Све набавке су извршене на основу усвојеног Плана набавке за 2022. годину, уз пет допуна плана у току године, с тим да је за сваку набавку претходно донесена одлука уговорног органа о покретању процедуре јавне набавке.

- 1) Расписивање тендера се врши на основу плана набавке и усаглашених услова и процедура.*
- 2) Проведене процедуре набавке осигуравају правилан избор најповољнијег и најбољег понуђача.*
- 3) Потпис уговора врши директор и извршни директор предузећа, при чему су испоштоване одредбе утврђене чланом 40. Закона о јавним предузећима.*
- 4) Саставни дио документације чине записници о квантитативном и квалитативном пријему набављене опреме или материјала, односно услуге.*
- 5) Извођачи су дужни доставити гаранцију за добро извршење уговореног посла и извршити додатне радове у случају рекламације.*
- 6) Плаћање се врши по завршетку испоруке на основу формиране документације и потписа налога за плаћање које је вршило овлашћено лице (директор).*
- 7) Задужено особље се стручно и одговорно односи у провођењу поступака и комплетирању документације за провођење тендера.*
- 8) У току ревидираног периода било је један приговор учесника у проведеним јавним набавкама, што је временски продужило сам процес спровођења јавне набавке.*
- 9) Документација о проведеним процедурама је уредно нумерисана, сачувана и одложена за потребе контроле.*
- 10) Особа задужена за рад на јавним набавкама током године присуствовала је семинарима за стручну едукацију.*
- 11) У 2022. години на тржишту набавки материјала за потребе функционисања активности на депонији, било је доста ризика у смислу да ли ће се уопште набавити неки од потребних материјала. У условима поремећеног тржишта набавки дошло је и до раста цијена.*
- 12) Поред свих ризика који су пратили пословање у 2022. години, проведене јавне набавке омогућиле су рад у континуитету на одлагању комуналног отпада и провођењу мјера заштите околине.*

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕПОРУКЕ

На основу проведене ревизије и извршеног увида у процедуре набавке и евиденција у праћењу трансакција са набавкама може се закључити:

- да је предузеће провело прописане процедуре набавке у складу са законском регулативом,*

- да је устројен систем интерне контроле у провођењу набавки, праћењу, архивирању и евидентирању трансакција везаних за набавке,
- да је Надзорни одбор усвојио детаљан план набавке и пет анекса плана набавки,
- остварена је укупна вриједност набавки у износу од 587.128,36 КМ (уговори и примљене фактуре) од чега су поједине набавке извршене на основу проведених процедура у претходној години,
- извршено је 48 јавних набавки по процедури директног споразума, што чини 84,21 % од укупног броја набавки, вриједносно набавке по процедури директног споразума износе 113.504,47 КМ односно 19,33 % од укупне вриједности свих набавки,
- отвореним поступком извршене су 7 набавке или 75,05 %, вриједност набавке 440.638,89 КМ или 48,84% вриједности свих набавки,
- конкурентским захтјевом проведено је 2 набавке или 3,51 %, вриједност набавке је 32.985,00 КМ или 5,62 % од укупне вриједности свих набавки,

На основу проведене ревизије, која је извршена прегледом дијела документације и праћењем трансакција везаних за јавне набавке, интерна ревизија сматра да су проведене процедуре јавних набавки, проведене у складу са утврђеном регулативом (Закон о јавним набавкама) и испоштован је законска регулатива за реализацију истих, уз оцјену да је обезбијеђено адекватно функционисање система интерне контроле.

7. ПРЕПОРУКЕ

На основу извршене ревизије процедура јавних набавки у 2022. години, нису уочени пропусти и недостаци за које би требало дати посебне препоруке за отклањање истих.

У складу са Законом о измјенама и допунама закона о јавним набавкама БиХ („Сл. гласник БиХ“ број 59/22), предузеће је дужно да у складу са чланом 13. став (3) донесе нови Правилник о јавним набавкама. Став (3) гласи: Сваки уговорни орган у Босни и Херцеговини доноси интерни правилник којим прописује и уређује организацију и ефикасно вршење набавне функције унутар уговорног органа као што су: начин циркулисања документације везане за јавне набавке, конкретна задужења за службеника и административног особља који проводе јавне набавке или су у одређеној вези с истим, рокове за поступање, начин именовања и и евентуалну ротацију чланова комисија за набавку и сва друга односна питања.

Носилац активности: Управа и Надзорни одбор

Рок: У складу са Законом

Скрећемо пажњу менаџменту Друштва да је и на даље потребно пратити промјене на тржишту набавки материјала и на вријеме предузимати активности јавних набавки, како се не би угрозио процес депоновања комуналног отпада. (завршен цитат)

РЕВИЗИЈА ПОСТУПАКА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Све досадашње ревизије поступака заштите животне средине указују на сљедеће:

- 1) Да је предузеће обезбиједило техничке и организационе претпоставке за депоновање отпада на регионалној депонији.
- 2) Да су испуњени сви санитарни услови за рад депоније и добијене одговарајуће дозволе, гдје посебно напомињемо Еколошку дозволу за рад санитарне депоније која се обнавља сваке пете године (последња обнова извршена 20.02.2019. године), Дозволу за управљање отпадом која се обнавља сваке десете године (последња обнова извршена 11.12.2019. године), као и прибављање Дозволе за управљање отпадом за дио изграђене ћелије број 3 на регионалној депонији „Бријесница“ (издата 25.12.2020. године).

- 3) У складу са предметном еколошком дозволом, предузеће је било обавезно да од почетка рада санитарне депоније редовно врши мониторинг животне средине, у сљедећим областима:
- мониторинг квалитета ваздуха,
 - мониторинг метеоролошких параметара,
 - мониторинг површинских вода, процједне воде и емисије депонијског гаса,
 - мониторинг ефлуента (пречишћене процједне воде)
 - мониторинг подземних вода,
 - мониторинг квалитета падавинских вода,
 - мониторинг стабилности тијела депоније,
 - мониторинг педолошких и геолошких карактеристика и
 - мониторинг буке,
 - те да континуирано врши израду елабората о ЕБС-у и израду елабората о ефикасности рада постројења за пречишћавање процједних вода.
- 4) Извјештаји о резултатима мониторинга потврђују следеће стање:
- мониторингом квалитета вода утврђено је да су налази у оквиру граничних вриједности према важећим законским подзаконским прописима,
 - мониторингом квалитета ваздуха утврђено је да су налази у складу са граничним вриједностима према важећим законским подзаконским прописима.
- 5) Старо одлагалиште је у више наврата привремено санирано у претходним периодима, али је исто било у употреби све до половине 2017. године, јер се до тада на том подручју, као привремена активност, вршило одлагања клаоничког отпада, а у складу са одлуком надлежног органа Града Бијељина.
- 6) Према уговору о оснивању предузећа све општине оснивачи би требало да врше депоновање свих количина прикупљеног отпада са својих територија на Регионалну санитарну депонију „Бријесница“. У складу са потписаним уговором, општине Бијељина, Угљевик, Лопаре и Теочак врше одлагање отпада на депонију „Бријесница“, док се општина Челић још увијек није укључила у довоз отпада.
- 7) Присутан је одређени број дивљих депонија, што није у надлежности предузећа, него контролних органа локалних самоуправа, који нису у довољној мјери досљедни у остваривању утврђених мјера. Овдје је потребно констатовати да количине депонованог отпада варирају из године у годину, што реално указује на угрожавање заштите животне средине и штетности таквих поступака по ово подручје.
- 8) Према добијеним дозволама, обавеза предузећа је да врши издвајање средстава за санацију депоније након истека корисног вијека, што се не врши ради финансијске ситуације (депоновање се врши по административно одобреним цијенама, а не по економским цијенама). Овакво стање може имати негативних посљедица по обезбјеђење средстава за мониторинг затворених објеката у будућем периоду, а тиме и на поступке и мјере заштите животне средине.
- 9) Ради испуњења основног стратешког задатка предузећа, заштите животне средине и провођења мјера и поступака еколошке заштите на подручју регије, предузеће је у току извршавања појединих мјера, односно планирања поступака који ће побољшати ефикасност заштите животне средине (овдје се, прије свега, мисли на завршетак изградње санитарне ћелије број 3, санацију старе депоније, израду елабората о рециклажи и сакупљању секундарних сировина, итд.).

На основу до сада извршених ревизија стања поступака заштите животне средине и екологије дате су сљедеће препоруке које је предузеће континуирано извршавало током претходног периода:

- 1) Упознати органе предузећа и осниваче о обавези конкретних припрема за завршетак изградње другог дијела санитарне ћелије број 3 за депоновање комуналног отпада (током 2019-2020. године изграђен први дио санитарне ћелије број 3),
- 2) Упознати надлежне органе општина оснивача о потреби контроле постојања дивљих депонија и опасности за угрожавање животне средине,

- 3) Предузети мјере за благовремено провођење планираних мјера на даљој доградњи функционисања предузећа и санитарне депоније кроз реализацију капиталних инвестиција, а прије свега кроз завршетак изградње треће санитарне ћелије.

ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И ЗАПОСЛЕНОСТ

Према Правилнику о организацији предузећа и систематизацији радних мјеста у ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо број 07-32-214/22 од 05.04.2022. године, у оквиру предузећа формиране су двије службе: Служба за техничке послове, планирање и инвестиције и Служба за економске, правне и опште послове, у оквиру којих постоји више одјељења.

Постојећа организациона шема предузећа је сљедећа:

Радно мјесто	Бр. извршилаца
Управа предузећа	
Директор	1
Извршни директор за техничке послове	1
Извршни директор за економске, правне и опште послове	1
Служба за економске, правне и опште послове	
- Одјељење за економске и финансијске послове	
Шеф рачуноводства	1
Референт за финансије	1
Референт за рачуноводство	1
Благајник - фактуриста	1
- Одјељење за правне и опште послове	
Референт за јавне набавке	1
Референт за правне послове	1
Референт за планирање и инвестиције	1
Технички секретар	1
Служба за техничке послове и депоновање	
Координатор за отпад	1
- Одјељење за техничке послове и депоновање отпада	
Референт службе пријема отпада-контролор отпада	1
Оператер на колској ваги	5
- Одјељење за техничке послове	
Референт службе за техничке послове	1
Руководалац радних машина	2
Возач камиона	2
- Одјељење за одржавање	
Референт службе одржавања	1
Помоћни радник	1
Помоћни радник на постројењу за третман отпадних вода и постројењу за спаљивање депонијских гасова	1
УКУПНО:	26

Постојећа организациона шема је на дан 31.12.2022. године била попуњена са 20 извршилаца. Табеларни приказ структуре и броја запослених у ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо је следећи:

Структура запослених по стручној спреми	Број запослених
I степен - НК	1
II степен - ПК	-
III степен - КВ	4
IV степен - ССС	6
V степен - ВКВ	-
VI степен - ВШС	2
VII/1 степен - ВСС	7
Укупно:	20

Старосна структура запослених	Број запослених
18-25	1
26-30	1
31-35	2
36-40	2
41-45	3
46-50	4
51-55	4
56-60	2
61-65	1
Просјечна старост:	45,1

Од укупно 20 запослених радника на дан 31.12.2022. године, једно лице има закључен уговор о обављању послова директора, два радника има закључене уговоре на одређено вријеме, а 17 радника имају закључене уговоре о раду на неодређено вријеме.

Дана 24.12.2022. године један радница која је била распоређена на радном мјесту референта за финансије, је испунила услове за одлазак у старосну пензију. Послодавац је испунио све обавезе које има према именованој радници (кориштење годишњег одмора, исплата отпремнине и друге обавезе према закону).

Током 2022. године два радника су споразумно раскинула радни однос, а једном раднику је, због неиспуњавања радних обавеза, уручен отказ о раду.

ОСТВАРИВАЊЕ И ОБАВЉАЊЕ РЕГИСТРОВАНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Предузеће је почело обављати своју основну дјелатност: Обрада и одлагање неопасног отпада на санитаран и еколошки прихватљив начин на новоизграђеним санитарним ћелијама од 01.01.2010. године, када је Регионална санитарна депонија „Бријесница“ званично пуштена у рад.

Дјелатност предузећа је одређена Статутом предузећа (члан 14.) и као таква регистрована код Основног суда. Предузеће обавља дјелатност у унутрашњем промету и у спољнотрговинском промету. Дјелатност предузећа у унутрашњем промету обавља се у складу са Рјешењем Основног суда у Бијељини број: 059-0-Рег-11-000 689 од 01.11.2011. године. Извршено је усклађивање дјелатности на основу Закона о класификацији дјелатности и регистру пословних субјеката по дјелатностима у Републици Српској (Сл. гласник РС 74/10) и Уредбе о класификацији дјелатности РС (Сл. гласник РС 119/10):

- 35.11 Производња електричне енергије
- 35.13 Дистрибуција електричне енергије
- 35.14 Снабдијевање и трговина електричном енергијом
- 35.21 Производња гаса
- 37.00 Канализација
- 38.21 Обрада и одлагање неопасног отпада
- 38.32 Рециклажа (прерада разврстаних материјала)
- 43.11 Уклањање објеката
- 46.77 Трговина на велико отпадом и остацима
- 49.41 Друмски пријевоз робе
- 71.20 Техничко испитивање и анализа

Претежна дјелатност је: 38.21 *Обрада и одлагање неопасног отпада.*

Дјелатност предузећа у спољнотрговинском промету обавља се у оквиру регистроване дјелатности.

Матични број предузећа је: 01991388. ЈИБ: 44002206230008; ПИБ 402206230008 (за ПДВ обвезника) и обављање спољнотрговинске дјелатности. Регистровану дјелатност Предузећа обављају радници различитих профила и занимања.

Предузеће је опремљено кадровски и технички за обављање регистроване дјелатности.

Техничка опремљеност

За обављање основне дјелатности, предузеће је опремљено следећом механизацијом и опремом:

1. Санитарне ћелије за збрињавање отпада бр. 1, 2 и први дио ћелије бр. 3,
2. Објекат за смјештај радника и механизације,
3. Булдозер за разгртање отпада,
4. Компактор за сабијање (смањење запремине) отпада,
5. Камион кипер,
6. Ровокопач гусјеничар,
7. Комбиновани скип,
8. Трактор са прикључцима,
9. Цистерна за гориво и цистерна за воду,
10. Пречистач процједних вода са тијела депоније,
11. Гасна бакља са системом за сакупљање депонијског гаса и
12. Остала опрема за обављање дјелатности.

Најважније активности које су извршене у претходном периоду су:

1. Предузеће је организовало своје пословање у складу са позитивним законским и подзаконским прописима у РС и БиХ, те интерним актима предузећа. Предузеће није имало обустава рада нити било каквих одступања од свог редовног пословања.
2. У оквиру рада на побољшању организације и услова рада на депонији урађена је ревизија Акта о процјени ризика, којим је утврђено је да сва радна мјеста на депонији спадају у групу радних мјеста са повећаним ризиком те су се у складу са истим вршиле следеће активности: извршена је набавка личне заштитне опреме и средстава за рад, те редовно одржавање истих (прање, подмазивање и периодични прегледи који подлијежу Правилнику о поступку и роковима превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине), вршени су периодични љекарски прегледи радника, контрола противпожарних апарата, уређаја и инсталација, контрола микро климе (мјерење концентрације прашине, пара, димова и гасова, као и придржавање свих потребних мјера из области заштите на раду и заштите од пожара које су регулисане Законом о ЗНР и ЗОП-а. Спровођена је едукација свих радника на депонији кроз редовну обуку радника и практичну провјеру знања из области заштите на раду и заштите од пожара, присуствовање радника онлине семинарима на тему пријема и депоновања чврстог комуналног отпада са циљем размјене искустава у раду.
3. Од старане овлаштене куће која је задужена за ЗНР и ЗОП и одговорних радника на депонији вршена је редовна контрола прописаних и наложених мјера и обука радника из области ЗНР и ЗОП, са циљем превентивног дјеловања спрјечавања повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом.

4. Израђен је план запуњавања санитарних ћелија са отпадом који ће садржати распоред секција по хоризонталним и вертикалним равнима, запремину сваке секције, план прекривања отпада са инертним материјалом, количине инертног материјала, план израде интерних саобраћајница на самој ћелији са врстом и количином потребног материјала.
5. Током читаве године вршена је редовна прекривка депонованог отпада инертним материјалом дебљине цца 10 до 15 цм из сопственог позајмишта које се налази у кругу депоније. Током године је прекривено око 10.000,0 м² површине на секцијама 1А и 1Б, и извезено је за прекривку око 1.250,0 м³ земље.
6. Интерне саобраћајнице у санитарној ћелији и приступни пут до ћелије редовно су одражаване са дробљеним каменом кречњаком и природним шљунком, за чије сврхе је у току године извезено од уговорених испоручиоца 438 м³ природног шљунка и 95 м³ дробљеног камена.
7. Приступне асфалтне саобраћајнице, као и интерне саобраћајнице у кругу депоније су редовно одржаване, посебно током зимског периода (чишћење, прање и посипање са абразивним средствима у току зимског периода).
8. У циљу заштите и очувања животне и радне средине, а у складу са важећом еколошком дозволом и дозволом за управљање отпадом, као и важећим прописима из области заштите животне средине, вршен је редован мониторинг свих параметара само у задњем кварталу 2022. године, због проблема око избора акредитоване куће за вршење мониторинга. Тек избором овлаштене консултантске куће почетком октобра 2022. године почела су мјерења квалитета ваздуха, оборинских, процједних и подземних вода, мониторинг квалитета депонијског гаса и буке, мониторинг метеоролошких параметара, мониторинг педолошких и геолошких карактеристика, мониторинг стабилности тијела депоније, те израда елабората о ЕБС-у и елабората о ефикасности рада постројења за пречишћавање процједних вода. Свакодневно праћење и евидентирање параметара квалитета ваздуха као и брзине вјетра вршено је постављањем мобилне еколошке лабораторије на санитарној депонији „Бријесница“ од стране овлаштене установе. Овлаштена кућа је за задњи квартал у 2022. години доставила мјесечне извјештаје сачињене појединачно за сваки дан у току протеклог мјесеца са исказаним вриједностима. Контрола квалитета оборинских, процједних и подземних вода вршена је узимањем узорака у оборинским каналима, егализационом базену и постојећим пиезометрима, а потом је вршена лабораторијска анализа хемијске исправности узорака у склопу чега је достављан извјештаји за посљедњи квартал 2022. године. Сви извјештаји о извршеним мјерењима заштите животне средине се редовно достављају републичком еколошком инспектору, а извјештај о заштити вода се редовно доставља ЈУ „Воде Српске“. Такође, обавеза предузећа је да све извјештаје достави Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС приликом подношења захтјева за обнову еколошке дозволе и дозволе за управљање отпадом.
9. У оквиру редовних сервиса и одржавања механизације и постројења вршено је редовно сервисирање механизације, опреме за рад и службених аутомобила, а за редовно одражавање у смислу подмазивања, чишћења и сл. били су задужени руковоаци механизације. Сервисе су вршили овлаштени сервисери, у складу са планом одржавања, док су за праћење рада и управљање постројењима били задужени обучени радници предузећа. У току године постројење за прање и дезинфекцију доњег строја возила је функционисало без прекида и току рада вршено је редовно чишћење од муља. Рад постројења и сво одржавање су вршили обучени радници предузећа.

10. У оквиру редовног одржавања укупне површине депоније вршно је редовно чишћење круга депоније, кошење и сакупљање траве, сакупљање расутог отпада ван ћелије, сјеча младог растиња око оградe депоније, заливање засада дрвећа зеленог појаса и прање асфалтних саобраћајница.
11. Током 2022. године вршена је редовна дератизација, дезинфекција и дезинсекција на комплетном простору депоније, дезобаријере, радних и помоћних просторија: старе портирнице, нове портирнице, вагарске кућице и зграде одржавања. Ова мјера је наложена важећим законским прописима. Због специфичних услова који владају на депонији, гдје долази до брзог размножавања глодара, инсеката и микроорганизама, редовна дератизација је обављана два пута годишње, а дезинфекција и дезинсекција и више пута у току године, у зависности о годишњег доба и временских услова.
12. У циљу спрјечавања настанка и ширења непријатних мириса у околину редовно је вршено прскање отпада микробиолошким средствима за неутрализацију непријатних мириса методом прскања помоћу тракторске прскалице, атомизера и ручне прскалице. Третирање процједне воде се врши микробиолошким препаратима помоћу уређаја за аутоматско дозирање и аерацију на егализационом базену, чиме се побољшава њен квалитет прије пречишћавања, а уједно се смањују непријатни мириси који настају у овом процесу.
13. Постројење за пречишћавање процједних вода на Регионалној санитарној депонији “Бријесница” у Бијелини, које ради на принципу реверзне осмозе, пречистило је у 2022. години 2.822,00 м³ процједне воде.
14. Постројење за спаљивање депонијског гаса спалило је у 2022. години укупно 169.329,00 Нм³ депонијског гаса. Набавком и пуштањем у рад постројења за спаљивање депонијског гаса значајно је смањена емисија депонијских гасова и ширење непријатних мириса.
15. Пријем и депоновање отпада је током читаве године текао неометано и према прописаним процедурама. У току 2022. године на санитарну депонију „Бријесница“ је запремљено 36.208,26 тона чврстог комуналног отпада који је прописно депонован и збринут. У протеклој години по налогу Града Бијелина у априлу (мјесец чистоће) и у десетом мјесецу, примљено је без накнаде 118,44 т чврстог комуналног и кабастог отпада.
16. Од укупно запремљене количине отпада у 2022. години, највећи дио отпада потиче са територије Града Бијелина, што се може видјети из табеле испод, гдје је дат преглед запремљених количина отпада за 2022. годину по општинама:

ОПШТИНА	Депоноване количине чврстог комуналног отпада (т)	Депоноване количине индустријског отпада (т)
Бијелина	29.907,88 (82,60%)	0
Угљевик	3.305,28 (9,13%)	0
Лопаре	1.590,78 (4,39%)	0
Теочак	1.071,00 (2,96%)	0
Челић	333,32 (0,92%)	0
УКУПНО	36.208,26 (100 %)	0

У наредној табели приказане су количине укупно одложеног отпада из свих општина оснивача, у периоду 2010-2022. године:

Година	Бијељина (т)	Угљевик (т)	Лопаре (т)	Теочак (т)	Челић (т)	УКУПНО
2010	29.745,77	1.544,73	834,76	0,00	0,00	32.125,26
2011	29.266,02	1.711,86	822,71	0,00	0,00	31.800,59
2012	27.396,07	1.421,78	913,94	0,00	0,00	29.731,79
2013	26.794,89	1.561,04	915,18	194,5	17,30	29.482,91
2014	26.234,69	1.568,36	813,36	1.249,40	0,00	29.865,81
2015	27.292,42	958,26	817,92	1.128,66	0,00	30.197,26
2016	27.998,43	1.654,54	906,46	1.000,26	0,00	32.718,43
2017	28.963,17	2.261,88	977,5	1.091,72	0,00	33.294,27
2018	28.230,12	2.261,42	966,02	1.071,24	0,00	32.528,80
2019	30.018,81	3.064,24	1.393,92	1.079,54	0,00	35.556,51
2020	29.220,94	3.364,22	1.428,10	1.044,18	0,00	35.057,44
2021	30.130,34	3.389,02	1.556,14	1.091,56	0,00	36.167,06
2022	29.907,88	3.305,28	1.590,78	1.071,00	333,32	36.208,26
Укупно:	371.199,55	28.066,63	13.936,79	10.022,06	1.509,36	424.734,39

Табела депонованих количина чврстог комуналног отпада по општинама у периоду 2010-2022.

ЕКОЛОШКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РАД ПРЕДУЗЕЋА И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Током реализације пројекта изградње Регионалне санитарне депоније строго се водило рачуна о примјени закона и прописа из области екологије и Директива ЕУ које се односе на заштиту животне средине. Ради тога је израђена Студија утицаја на животну средину санитарне депоније “Бријесница” (одобрена од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС), те су прибављене:

1. Еколошка дозвола (обновљена 20.02.2019. године од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС),
2. Дозвола за управљање отпадом за ЈП “ЕКО-ДЕП” Бијељина (обновљена 11.12.2019. године од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС).

Поменути документима наложене су мјере заштите земљишта, подземних и површинских вода, заштита флоре, фауне и екосистема, климе, ваздуха, културног наслеђа и археолошких налазишта.

Ради заштите животне средине врши се мониторинг оцједних, површинских, подземних вода и ефлуента, мониторинг квалитета ваздуха, депонијског гаса и буке, метеоролошких параметара, стабилности тијела депоније и педолошких и геолошких карактеристика тла, као и контрола запремине и састава долазећег отпада и материјала из земље.

Еколошке претпоставке за функционисање предузећа су засноване на вршењу мониторинга животне средине, који се проводи у вријеме обављања основне дјелатности, током периода затварања депоније, као и дуги низ година након њеног коначног затварања.

Мјере заштите животне средине и еколошке заштите су потпуније регулисане Законом о заштити животне средине (Сл. гласник РС 71/12, 79/15 и 70/20), којим је утврђена обавеза правних и физичких лица на заштити, очувању и побољшавању еколошког квалитета животне средине. Законом су такође промовисане мјере на његовом спровођењу.

Предузеће има посебну обавезу да врши заштиту животне средине од штетног утицаја отпада, обзиром да је основна дјелатност обрада и одлагање неопасног отпада (шифра 38.21). Према добијеном Рјешењу о давању еколошке дозволе за постројења регионалне санитарне депоније, предузеће је у обавези да, ради ублажавања негативног утицаја на животну средину, примијени следеће најбитније мјере мониторинга емисија:

- 1) низ мјера спрјечавања емисије штетних утицаја на ваздух, које обухватају сљедеће: користити уређаје и возила са минималним утицајем на околину; вршити редовну техничку контролу уређаја и возила која се користе на депонији као и њихово редовно одржавање и користити горива са дозвољеним садржајем сумпора; током извођења радова на депонији примијенити све мјере заштите ваздуха од дисперзије лебдећих честица и одржавати чистим све асфалтиране интерне и приступне саобраћајнице на локацији; орошавати неасфалтиране манипулативне површине на простору депоније, посебно у сушном периоду; свакодневно прекривати отпад слојем земље или инертним материјалом ради спрјечавања емисија са отворених површина отпада и раздвајања слојева отпада; изградити и користити систем заптивања покроба за запуњене ћелије за депоновање у складу са ЕУ стандардима „ЦД 1999/31/ЕЦ“ као комбиновани заптивач, а одлагање вршити у складу са пројектом и планом управљања отпадом; одлагање отпада вршити уз праћење и контролу нивелета ископа у циљу смањења емисије депонијских гасова, одржавати у функцији гасне бунареве за сакупљање депонијског гаса и постројење за спаљивање депонијског гаса; примијенити све мјере за спрјечавање појаве депонијских гасова на непожељним мјестима (нестабилни бокови депоније – слијегање и стварање пукотина) као и могућности појаве акцидентних ситуација (експлозије, пожари) и придржавати се услова из Плана мјера за спрјечавање удеса и ограничавање њихових посљедица у непожељним ситуацијама; одржавати озелењене слободне површине на депонији и одржавати зелени појас на рубним дијеловима парцеле ради заштите од буке и прашине; редовно проводити дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију подручја одлагалишта, како би се спријечило неконтролисано множење животиња које могу бити потенцијални преносиоци заразних болести, и др.
- 2) мјере спрјечавања емисије штетних материја у воду састоји се од низа мјера: спријечити расипање отпада ван предвиђених површина за депоновање и забранити одлагање отпада у подручја ван депоније, односно возила која довозе отпад усмјеравати на истовар отпада на ћелије; пратити стање – количину оцједних вода и одржавати у функционалном стању инсталирани пречистач процједних вода; вршити редован мониторинг подземних вода, одржавати објекте за мониторинг у исправном и функционалном стању, а узорковање и анализе вршити у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде (Сл. гласник РС 44/01); све прикупљене процједне воде пречистити на инсталираном постројењу за пречишћавање отпадних вода и само пречишћене воде испуштати у крајњи реципијент – Мајевички ободни канал; одржавати у функционалном стању постројења за пречишћавање отпадне воде на бази реверзне осмозе; отпад одлагати само на припремљену водонепропусну подлогу, сабијати га и прекривати слојем инертног материјала и примјењивати мјере за заштиту земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха од загађења; онемогућити појаве плавлјења депоније; изградити систем заптивања дна депоније; изградити ободне канале; обезбиједити дренажање отпадних вода; обезбиједити прикупљање и одвод оборинских вода, и др.
- 3) мјере спрјечавања емисије штетних материја у земљиште представљају веома важан скуп мјера, које се састоје од: изградње система заптивки на ћелијама, посебно уредити смјештај возила и простора за њихово прање и чишћење, не дозволити изливање процједних вода без пречишћавања и спровести одговарајуће мјере заштите депоније.

Ради контроле провођења заштитних мјера неопходно је вршити мониторинг: процједних, подземних и површинских вода, мониторинг ваздуха, депонијског гаса, буке, метеоролошких параметара и падавинских вода. Пројектним задатком мониторинга су утврђени елементи за узимање узорака и испитивање садржаја штетних састојака у истим.

Предузеће је завршетком инвестиција претходних фаза изградње регионалне санитарне депоније створило техничке предуслове за обављање основне дјелатности. Еколошке претпоставке за функционисање предузећа су засноване на вршењу мониторинга животне средине, који се проводи редовно и морају се континуирано пратити резултати контроле.

Све до сада урађене студије ризика указују на могуће ризике у области заштите животне средине:

- 1) Инхерентни ризици
 - еколошка загађења ради одлагања отпада на дивљим депонијама
 - одлагање неодговарајућих врста отпада на депонији
 - одсуство плана у случају ванредних ситуација (поплаве и сл.)
- 2) Контролни ризици
 - дослиједност у примјени прописаних мјера утврђених законским и властитим прописима
 - дослиједност у отклањању недостатака утврђених мониторингом, ради недостатка средстава.

ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

У обрачунској 2022. години предузеће је пословало у складу са позитивним законским прописима, међународним рачуноводственим стандардима и рачуноводственим стандардима финансијског извјештавања. У овом поглављу, у наставку, дати су подаци који су обухваћени екстерном ревизијом финансијских извјештаја за 2022. годину, а односе се на тачке 6, 7, 9 и 10. Извјештаја (цитат):

„6. ПРИЗНАВАЊЕ ПОСЛОВНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА

6.1. Пословни приходи

	у КМ без децимала	
	2022.	2021.
Приходи од пружених услуга	1.548.426	1.556.704
Остали пословни приходи	84.629	75.437
Укупни пословни приходи	1.633.055	1.632.141

Приходи од продаје услуга признати су и исказани у Билансу успјеха на основу испостављених фактура, односно наплаћених износа у готовини. Сви износи прихода односе се на екстерно фактурисане, односно наплаћене износе.

Остварени приходи су књижени на основу фактурисања услуга кориштења депоније и осталих прихода, и то:

- приходи од депоновање отпада повезаним лицима	1.371.019 КМ
- приходи од депоновања отпада и услуга осталим купцима	177.407 КМ
Укупно приходи од продаје услуга	1.548.426 КМ
- остали приходи (донације)	84.629 КМ
Укупни пословни приходи	1.633.055 КМ.

Приходи од продаје услуга депоновања отпада су остварени на основу фактурисаних услуга депоновања, за које су закључени уговори о депоновању.

Учешће пословних прихода (депоновање отпада) је смањено у односу на претходну годину за цца 0,53%.

6.2. Пословни расходи

Пословни расходи се састоје из:

	у КМ без децимала	
	2022.	2021.
Трошкови материјала	96.858	88.625
Трошкови горива и енергије	110.921	99.873
Трошкови плата и ост. личних расх.	527.096	545.131
Трошкови производних услуга	151.791	242.581
Трошкови амортизације и резервисања	516.172	415.730
Нематријални трошкови	95.216	60.962
Трошкови пореза	10.726	5.880
Трошкови доприноса	-	-
Укупни пословни расходи	1.508.780	1.458.782

Трошкови материјала су признати у висини евидентираних утрошака у процесу пословања.

Структура трошкова материјала је следећа:

У КМ без децимала

Рб	Врста трошка	2022.	2021.	Индекс
1.	Трошкови материјала за израду	87.685	72.718	1,2058
2.	Трошкови режиског материјала	9.172	15.907	0,5766
3.	Трошкови горива и енергије	92.325	99.873	0,9244
	Трошкови електричне енергије	18.597	-	-
	У к у п н о	207.779	188.498	1,1023

Трошкови материјала (конта 510 до 513) признати су и исказани на основу вјеродостојних докумената, који доказују стварну вриједност трошкова. Документација је уредно хронолошки нумерисана и ликвидирана од стране овлашћених лица прије књижења.

Остварени материјални трошкови су за 10,23% већи у односу на претходну годину.

Трошкови плата и накнада плата, порези и доприноси на зараде су признати за обрачунате износе за рад запослених заведено вријеме на пословима, односно одсуствима на терет послодавца. Обрачуни су извршени у складу са прописима, који регулишу стопе пореза и доприноса и према интерно утврђеним критеријумима за поједине врсте послова.

Трошкови плата, накнада плата и остала лична примања:

У КМ без децимала

Рб	Врста трошка	2022.	2021.	Индекс
1	Трошкови бруто плата	420.412	469.488	0,8955
2	Трошкови осталих личних примања	106.684	75.643	1,4104
	У к у п н о	527.096	545.131	0,9669

Трошкови бруто зарада су реализовани у износу од 420.412 КМ и мањи су за 10,45% у односу на претходну годину. Исплата плата је извршена за просјечно 22 радника.

Трошкови производних услуга су признати и исказани за примљене услуге обрачунате у вјеродостојним документима даваоца услуга и одговарајућим врстама производних трошкова.

Структура трошкова производних услуга је следећа:

У КМ без децимала

Рб	Врста трошка	2022.	2021.	Индекс
1	Трошкови транспортних услуга птт и тел.	40.914	13.681	2,9906
2	Трошкови услуга одржавања	86.617	144.602	0,5990
3	Трошкови закупа	12.028	12.028	1,0000
4	Трошкови комуналних услуга	1.010	1.408	0,7173
5	Трошкови услуга рекламе	-	1.200	-
6	Трошкови заштите на раду	11.222	10.162	1,1043
7	Трошак мониторинга	-	59.500	-
	У к у п н о	151.791	242.581	0,6257

Признавање производних трошкова је извршено евидентирањем признатих услуга, које су фактурисане од стране добављача. Провјеру исправности улазних фактура врши ликвидатор.

Трошкови амортизације су обрачунати примјеном линеарне методе сагласно Стандарду 16 параграф 43-62 и по стопама израчунатим на бази процијењеног вијека трајања средстава. Стопе амортизације су регулисане Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

<i>Укупна обрачуната амортизација односи се на:</i>	
- обрачун амортизације грађевинских објеката	195.333 КМ
- обрачун амортизације постројења и опреме	172.490 КМ
Укупно обрачуната амортизација	367.823 КМ.

Постројења обухватају пречистач отпадних вода и бакљу-постројење за спаљивање гасова из депоније, амортизација постројења и опреме износи 172.490 КМ.

Трошкови резервисања у износу од 148.349 КМ признати су по основу покренутих судских спорова од стране оснивача, који потражују по основу плаћених кредитних обавеза за које су дали гаранције.

Нематеријални трошкови су признати у износу од 95.216 КМ, по основу плаћених трошкова непроизводних услуга: осигурање, платни промет, адвокатске услуге, трошкова рекламе и пропаганде, репрезентације и трошкови стручног образовања.

Трошкови пореза и доприноса ревидиране године су признати за издатке који су обрачунати и исказани у складу са обавезама регулисаним законским прописима, у износу 10.726 КМ.

Сви трошкови су признати на основу одговарајуће документације, која је претходно комплетирана, извршена формална, рачунска и материјална контрола, ликвидирана од стране одговорног лица и одобрено плаћање. Документи су правилно контурирани и трансакције евидентирани у књиговодству.

6.3. Финансијски приходи и расходи

У Билансу успјеха признати су следећи финансијски приходи и расходи:

	<i>у КМ без децимала</i>	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Финансијски приходи	35.705	12.174
Финансијски расходи	107.425	156.999
Губитак/добитак по основу финансирања	(71.720)	(144.825)

Финансијски приходи представљају обрачунате камате за неблаговремено плаћање у износу од 18.686 КМ и позитивне курсне разлике у износу од 17.019 КМ.

Расходи су признати на основу плаћених камата у износу од 6.467 КМ, негативних курсних разлика у износу од 59.570 КМ и осталих финансијских трошкова по основу трошкова сервисирања кредита у износу од 41.388 КМ.

Признавање трошкова је извршено у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

6.4. Остали приходи и расходи

Остали приходи и расходи у Билансу успјеха признати су у следећим износима:

	<i>у КМ без децимала</i>	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Остали приходи	-	9.274
Остали расходи	312	714
Добитак по основу осталих прихода и расхода	(312)	8.560

Остали приходи нису евидентирани у ревидираној години.

Остали расходи се односе на остварене губитке по основу отписа у износу од 312 КМ.

6.5. Укупни приходи и расходи

У Билансу успјеха изражен је следећи укупан приход и укупан расход:

	у КМ без децимала	
	2022.	2021.
Укупан приход	1.668.760	1.653.589
Укупан расход	1.616.517	1.631.445
Укупан добитак	52.243	22.144
Порески расходи периода	13.645	9.091
Нето добит/губитак	38.598	13.053

Исказани добитак у 2022. години у Билансу успјеха је у износу од **38.598 КМ** и евидентиран је на АОП 316 Биланса успјеха као добитак послије опорезивања, док је у Билансу стања исказан на АОП- 126, нераспоређени добитак текуће године у износу 38.598 КМ.

На основу одредаба Закона о порезу на добит ("Службени гласник Републике Српске" број: 94/15, 1/17 и 58/19) Друштво је сачинило и поднијело Пореској управи, Порески биланс за 2022. годину, по коме је дужно да плати порез на добит по коначној пореској пријави у износу од 13.645 КМ. Обавеза је измирена кроз уплаћене аконтације пореза на добит.

7. ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ

Правилником о садржини и форми позиција обрасца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник Републике Српске" број: 59/22) установљена је шема овог обрасца, која чини његов саставни дио.

Према одредбама члана 2. Правилника сва правна лица са сједиштем у Републици Српској регистрована као друштва капитала дужна су да сачине и Извјештај о промјенама на капиталу, сагласно одредбама Међународног рачуноводственог стандарда 1 – Презентација финансијских извјештаја.

Предузеће је уредно сачинило Извјештај о промјенама у капиталу за 2022. годину, у којима је приказано стање и кретање истог.

Приказано стање капитала у Извјештају одговара стању по књигама Друштва и капитал износи

268.611 КМ на дан 31.12.2021. године и **307.209 КМ** на дан 31.12.2022. године, што представља повећање у односу на претходну годину, због оствареног добитка у ревидираној години.

Структура капитала приказана је у **Напомени 5.1.**

9. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

9.1. Управљање капиталом

Управа Друштва редовно разматра капитални ризик, на основу ублажавања ризика и увјерења да ће Друштво бити у могућности да одржи принцип сталности пословања уз ублажавање могућих негативних утицаја појединих фактора. Стратегија управљања капиталом се састоји у сталном праћењу стања капитала и управљање капиталом преко пословне политике и резултата пословања.

У том циљу се врши анализа рачуна задужености према капиталу, анализа значајних рачуноводствених политика и оцјена утицаја укупних финансијских инструмената (кредити, обавезе и потраживања).

Друштво прати капитал на основу коефицијента задужености, који се израчунава као однос нето дуговања Друштва и његовог укупног капитала и исти износи на дан билансирања:

У КМ без децимала

	2022.	2021.
1. Укупне обавезе (без капитала)	8.132.341	8.403.998
2. Готовински еквиваленти и готовина	288.188	247.389
3. Нето дуговање (1-2)	7.844.153	8.156.609
4. Укупан капитал	307.209	268.611
5. Коефицијент задужености (3/4)	25,53	30,37

Обзиром да Друштво има мали износ капитала и висок износ нето дуговања, коефицијент задужености је неповољан, Друштво има капиталних ризика, односно мјерено коефицијентом задужености угрожен је принцип сталности пословања. Коефицијент задужености у ревидираној години је повољнији у односу на претходну годину, остварена добит у ревидираној години подигла је ниво капитала.

9.2. Управљање финансијским ризицима

У свом пословању Друштво је изложено одређеним финансијским ризицима: тржишном ризику (ризик од промјене курса страних валута, промјене каматних стопа и промјена цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику. Према оцјени менаџмента стање ризика код финансијских ризика је изражено због варирања курса обрачунске валуте СДР, за коју су везани дугорочни кредити.

Ризик ликвидности анализиран је кроз тренутну и дугорочну ликвидност.

1. Стање ликвидности и финансијске стабилности показју следеће стање у односу на прошлу годину:

У КМ без децимала

Р.б	Опис	2022.	2021.
1.1	Готовина	288.188	247.389
1.2	Краткорочна потраживања	527.987	354.665
1	Ликвидна и кратк.везана имо.	816.175	602.054
2.1	Краткорочне обавезе	5.186.307	4.375.954
2.2	Краткорочни кредити	860.917	1.193.668
2	Краткорочни извори финан	6.047.224	5.569.622
3	Коефицијент ликвидности 1/2	0,13497	0,10810
4.1	Стална имовина	7.474.610	7.760.134
4.2	Залихе	18.170	14.061
4	Дугорочно везана имовина	7.492.780	7.774.195
5.1	Капитал	307.209	268.611
5.2	Дугорочне обавезе	2.085.117	2.834.376
5	Дугорочне обавезе и капитал	2.392.326	3.102.987
6	Коефицијент фин.стабил. 4/5	3,12	2,51

Према подацима из претходне табеле је очигледно да је краткорочна ликвидност и даље веома лоша .

Коефицијент финансијске стабилности је виши од један на је дугорочна финансијска равнотежа помјерена ка дугорочно везаној имовини, чиме се јавља недостајући капитал за

успостављање дугорочне финансијске равнотеже, а то захтјева финансијско санирање. У оваквим условима онемогућено је одржавање ликвидности.

Ризик солвентности анализиран је кроз однос пословне имовине и укупних обавеза.

Солвентност предузећа подразумијева да је предузеће способно платити укупне дугове не о року њиховог доспећа већ кад тад, макар из стечајне (ликвидационе) масе. Солвентност се мјери односом пословне имовине и укупних дугова (обавеза).

Оцјена садашње солвентности износи:

2. Стање солвентности има следеће коефицијенте:

У КМ без децимала

Р.б	Опис	2022.	2021.
1	Имовина	8.708.720	8.793.430
2	Обавезе	8.401.511	8.524.819
3	Коефици. солвентн.(1/2)	1,04	1,03

Стање солвентности је неповољно, пошто је имовина у висини обавеза и коефицијент од 1,04 и 1,03 је економски неповољан.

Ризик рентабилности анализиран кроз стопу нето приноса представља значајан показатељ способности Друштва за наставком пословања у наредном периоду.

Рентабилност укупног уложеног капитала, мјерена је стопом нето приноса добијеном из односа нето добитка увећаног за трошкове финансирања и просјечног укупног капитала. Стопа нето приноса на укупно уложени капитал зависи поред економичности и ефикасности коришћења средстава и од висине пореза на финансијски резултат. Рентабилност сопственог капитала мјерена је стопом нето приноса на сопствени капитал добијена из односа нето добитка и просјечног сопственог капитала. Виши нето добитак при датом сопственом капиталу одбацује већу стопу рентабилности сопственог капитала и обрнуто.

3. Стање рентабилности улагања Друштва је следеће:

У КМ без децимала

Р.б	Опис	2022.	2021.
1	Нето добитак	38.598	13.053
2.	Просјечни сопствени капитал	287.910	209.975
3.	Стопа приноса сопст.кап(1/2)100	13,41	6,22
4	Просјечна укупна имовина	8.751.075	8.674.483
5	Стопа приноса укупне им. (1/4)100	0,44	0,15

Стопа приноса сопственог капитала повољнија је у односу на претходну годину, јер је дошло до пораста добити. Стопа приноса на укупну имовину повољнија је у односу на претходну годину али је генерално ниска.

9.3. Фер вриједност финансијских средстава

Према оцјени менаџмента Друштва књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза не одступа од признатих вриједности у финансијским извјештајима, односно признате су по фер вриједности.

9.4. Порески ризик

Република Српска има више закона, који регулишу више пореза и доприноса од стране надлежних органа. Порези, који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак, порези и доприноси на плате, као и остали порези и накнаде за финансирање буџета. У примјени ових закона евидентно је низ недоречености у њиховој интерпретацији и примјени, што ствара доста тешкоћа у њиховој примјени, што се често рефлектује у трошкове казни и камата након контролних прегледа.

Друштво има значајне трансакције са повезаним лицима што изискује додатне активности за регулисање међусобних односа кроз одговарајућу документацију у вези трансферних цијена. Менаџмент сматра да не би требало бити значајних материјалних посљедица по финансирање Друштва.

9.5. Текућа економска ситуација и њен утицај на пословање Друштва

У ревидираном периоду Друштво није забиљежило раст прихода од обављања основне - регистроване дјелатности, а од курса СДР значајно зависи рентабилност пословања.

9.6. Девизни курсеви

Средњи курсеви за трансакције са девизним средствима примјењују се приликом прерачуна трансакција девиза у домаћу валуту и исте су коришћене приликом израде финансијских извјештаја. Будући да Друштво користи кредитна средства која су везана за валуту СДР, изложено је високом ризику девизних курсева.

Стање курсева је следеће:

В а л у т а	31. децембра 2022.	31. децембра 2021.
СДР (хДР)	КМ 2,450479	КМ 2,420301
Еуро (ЕУР)	КМ 1.955830	КМ 1.955830

10. ПРИСТУП ОБАВЉАЊУ РЕВИЗИЈЕ

10.1. Рад са повезаним лицима

Према параграфима Међународног рачуноводственог стандарда МРС 24 и члану 9 Закона о измјенама Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске“ број: 78/11) Друштво је у обавези да изврши објављивање трансакција са повезаним лицима, што је и урађено у Напоменама уз финансијске извјештаје. Повезана лица према члана 3. Закону о јавним предузећима су сва правна лица, која имају најмање 5% од укупних гласачких права у предузећу и са истима предузеће има потписане купопродајне уговоре на основу којих је остварен следећи промет:

У КМ без децимала

Кто	Назив трансакције	Дугује	Потражује	Салдо
	1. Обавезе за плаћене гаранције	281.717,38	3.274.396,02	(2.992.678,64)
449	Град Бијељина (плаћ.гаранц.кредита)	0,00	2.532.505,51	(2.532.505,51)
449	СО Лопаре (плаћене гаранције за кредит)	115.858,69	124.345,93	(8.487,24)

449	СО Угљевик (плаћене гаранције за кредит)	115.858,69	124.345,93	(8.487,24)
449	ОВ Челић (плаћене гаранције за кредит)	50.000,00	282.677,06	(232.677,06)
449	ОВ Теочак (плаћене гаранције за кредит)	0,00	210.521,59	(210.521,59)
	2. „Комуналац“ ад Бијељина	1.288.882,49	1.182.017,09	106.865,40
200	Депонованье отпада	1.288.882,49	1.182.017,09	106.865,40
	3. ЈКП „Чистоћа“ Лопаре	91,704,20	72.601,27	19.102,93
200	Депонованье отпада	79.548,23	65.957,78	13.590,45
2260	Потраживанье за уговорену камату	12.155,97	6.643,49	5.512,48
	4. ЈКП „Теочак“ доо Теочак	53.991,73	51.386,63	2.605,10
2001	Депонованье отпада	53.556,20	51.033,51	2.522,69
2260	Потраживанье за уговорену камату	435,53	353,12	82,41
	5. ЈКП „Чистоћа“ доо Челић	16.872,29	0,00	16.872,29
2001	Депонованье отпада	16.667,92	0,00	16.667,92
22060	Потраживанья за уговорену камату	204,37	0,00	204,37
	6. „Компред“ ад Угљевик	171.156,44	135.313,18	35.843,26
200	Депонованье отпада	165.283,17	129.890,45	35.392,72
220	Камата	5.873,27	5.422,73	450,54
	7. „Водовод и канализација“ ад Бн	1.040,85	1.040,85	0,00
431	Испорука воде - фактуре	1.040,85	1.040,85	0,00
	8. Остала правна лица	2.169,02	2.332,03	(163,01)
200	„Патриот“ доо Бијељина	154,02	260,03	(106,01)
431	„Дирекција за развој града“ – паркинг	1.440,00	1.440,00	0
431	СИМ Бијељина - новине	156,00	156,00	0
431	Професионална ватрогасна јед.Бијељина	419,00	476,00	(57,00)
	У к у п н о	1.907.534,40	4.719.087,07	2.811.552,67

Увидом у обављене трансакције утврђено је да су куповина и продаја обављене по утврђеним цијеновницима, као и са осталим купцима, те да су салда правилно утврђена, тако да трансакције са повезаним лицима нису обављене по повољнијим условима.

Депонованье отпада се обавља на основу склопљених уговора и издатих фактура којим су регулисана међусобна права и обавезе у погледу рокова испоруке и плаћања.

Према Правилнику о трансферним цијенама и методама за њихово утврђивање повезано лице се сматра уколико учествује непосредно или посредно у контроли над пословним одлукама или има 25% или више гласачких права у другом правном лицу, што конкретно значи да је предузеће повезано лице са предузећима у којима Град Бијељина (који има 67 % оснивачког капитала) такође оснивач и то су: „Комуналац“ ад Бијељина, „Водовод и канализација“ ад Бијељина, „Патриот“ доо Бијељина, „Дирекција за развој и изградњу града“ доо Бијељина, „СИМ“ доо Бијељина и Професионална ватрогасна јединица Бијељина.

У структури пословних прихода, приходи од пружених услуга повезаним лицима износе 1.371.019 КМ и чине 83,95 % пословних прихода (пословни приходи 1.633.055 КМ), а 82,16 % укупних прихода (остварени укупни приходи 1.668.760 КМ).

10.2. Правни поступци предузећа

Изабрани органи предузећа су формирани према одредбама Статута предузећа и у њима су заступљени представници свих оснивача.

Скупштина оснивача је одржала седам сједница током 2022. године и то; XII сједница одржана је 22.02.2022. године. На 12 сједници разматрано је 7 тачака дневног еда, а које су се односиле на расписивање приједлога одлука о утврђивању услова и критеријума за избор и именовање чланова Надзорног одбора, поништавање конкурса о избору и именовању чланова НО, промјене одлуке о избору и именовању чланова НО, доносење одлуке о продужењу мандата члановима НО.

Конститутивна сједница одржана је 11.05.2022 године са дневним редом:

1. Верификација одлуке о именовању представника оснивачког капитала испред општина оснивача Бијељина и Челић, са приједлогом одлуке о конституисању скупштине,
2. Избор пресједника скупштине.

Прва сједница одржана је 11.05.2022. године; друга сједница одржана је 22.06.2022. године; трећа сједница одржана је 25.08.2022. године; четврта сједница одржана је 22.11.2022. године и пета сједница одржана је 27.12.2022. године. Ових пет сједница имало је 42 тачке дневног реда. На сједницама су разматрана између осталих, следећа питања и доносене одлуке; разматрање финансијских извјештаја за 2021. годину, разматрање извјештаја екстерне ревизије, разматрање извјештаја интерне ревизије о уговорима са повезаним лицима, разматрање извјештаја о јавним набавкама за 2021. годину, разматрање извјештаја о раду Надзорног одбора, разматрање и усвајање планова пословања, разрјешавање чланова Надзорног одбора, именовање чланова Надзорног одбора, измјене одредаба Статута предузећа, измјене и допуне Пословника о раду Скупштине и др.

Надзорни одбор одржао је дванаест сједница, на којима су разматрана сва битна питања везана за пословање Друштва.

Органи предузећа су функционисали у складу са утврђеним задацима и приликом доношења одлука постизана је потпуна сагласност чланова, у шта се ревизија увјерила присуством на сједницама органа када су разматрани извјештаји о ревизији и увидом у записнике.

Ревизија је извршила преглед процедура јавних набавки и на основу проведене ревизије, која је извршена прегледом цијелокупне документације и праћењем трансакција везаних за јавне набавке дато је позитивно мишљење за проведене процедуре јавних набавки и поштовање законске регулативе за реализацију истих, уз оцјену да је обезбијеђено адекватно функционисање система интерне контроле. Набавке су спроведене у складу са Планом набавки за 2022. годину и измјенама и допунама плана набавки у 2022. години, којих је било пет.

Преглед јавних набавки по врсти, броју, вриједности и процентном учешћу:

Набавка	Уку. набавки	%	Процедура	Вр. на. у 2019. год без ПДВ	%
4.1. Директни споразум	48	84,21	Дирек. спораз	113.504,47	19,33
4.2. Отворени поступак	7	12,28	Отв. поступа	440.638,89	75,05
4.3. Конкурентску захтјев	2	3,51	Конк. захтјев	32.985,00	5,62
4.4. Преговар. поступак	-	-	Прег. поступа	-	-
4.5. Оквирни споразум	-	-	Оквир. спораз	-	-
УКУПНО НАБАВКЕ	57	100.00	-	587.128,36	100.00

У ревидираном периоду Друштво није покренуло ни један судски спор, али против Друштва је у току више спорова, у 2019. години од стране оснивача Општине Челић, ради наплате средстава које је платила као гарант за кредите. Општина Челић је као оснивач ЈП „Еко деп“ доо, дала мјенице којима је гарантовала уредно измирење кредитних обавеза. Како ЈП „Еко деп“ није ликвидно, Министарство финансија Републике Српске, код кога су мјенице, протестом мјеница наплаћује дуг по доспјелим кредитима од гараната. Тужба је покренута 15.03.2019. године, Друштву је достављена 23.10.2019. године, од стране предузећа упућен је приговор на тужбу. Вриједност покренутог спора износи 302.053.03 КМ. Одржана су судска рочишта, и то припремно рочиште 25.02.2021. и 28.04.2021. године и два главна рочишта-расправе, 09.06.2021. и 21.09.2021. године.

Од стране „Еко деп“ доо поднесена је противтужба.

Суд је донио пресуду 21.10.2021. године, на коју су се жалиле обе стране Вишем привредном суду у Бања Луци. Пресуда Вишег привредног суда је у корист Општине Челић. „Еко-деп“ доо покренуо је поступак ревизије по овом спору пред Врховним судом Републике Српске.

Друштво је по судском спору донијело одлуку да се изврши резервисање у финансијском књиговодству за потенцијалне ризике.

Спор против Друштва покренут је у фебруару 2020. години од стране „С лист“ доо Сарајево (добављач), због неплаћених обавеза по поруџбеници из 2017. године, вриједност спора је 1.872 КМ. По истој поруџбеници „С лист“ доо Сарајево покренуо је спор за 2018. и 2019. годину. На достављене тужбе упућени су приговори, поступци су у току.

У 2022. години Општина Теочак је покренула спор за наплату средстава по основу исплата које је извршила као гарант по кредитима (принудна наплата од гаранта кредита).

Од стране радника Томе Мартића покренута је тужба за поништење Уговора о раду на неодређено вријеме, о поништењу Рјешење директора о остварењу права из радног односа. Од стране Томе Мартића покренута је тужба и против Надзорног одбора за поништење одлуке о именовану директора ЈП „Еко деп“ доо Бијељина, поступци су у току.

Мико Љубојевић тужио је ЈП „Екодеп“ доо Бијељина, са захтјевом поништења Одлуке о именовану директора ЈП „Еко деп“ доо Бијељина, поступак је у току.

Љубица Милановић тужила је ЈП „Еко деп“ доо Бијељина са захтјевом о поништењу Одлуке о именовану члана надзорног одбора, поступак је у току.

10.3. Догађаји након билансирања

Менаџмент и екстерна ревизија нису идентификовали активности и догађаје у периоду од израде финансијских извјештаја до датума извршене ревизије, који могу имати значајнијег утицаја на пословање Друштва и промјене у пословној имовини и обавезама Друштва.

10.4. Сталност пословања

Полазећи од МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја менаџмент предузећа код припреме финансијских извјештаја треба процијенити способност предузећа за наставком сталног пословања. У том циљу су дужни припремити финансијске извјештаје на бази „сталности пословања“, осим ако менаџмент не намјерава да ликвидира правно лице или престане да послује, односно ако нема другу реалну алтернативу него да то уради. Када је менаџмент, приликом процјењивања, свјестан значајне неизвјесности, која се односи на догађаје или услове, који могу изазвати значајну сумњу у способност правног лица да настави да послује, те неизвјесности треба објавити заједно са основом на којој су финансијски извјештаји састављени.

У процјењивању да је претпоставка сталности пословања одговарајућа, менаџмент узима у обзир све расположиве информације о будућем пословању, то јест најмање за дванаест мјесеци од дана билансирања, с тим да тај период може бити и дужи. Када правно лице има дугу историју профитабилног пословања и остварен приступ финансијским ресурсима, закључак је да се начело

сталности пословања може постићи без детаљних анализа. У другим случајевима менаџмент треба да размотри широк спектар фактора, који се односе на садашњу и очекивану профитабилност, оцијене отплате дугова и потенцијалне изворе финансирања прије него што закључе да је примјена начела сталности пословања примјерена.

Финансијски извјештаји, који су предмет ревизије састављени су уз претпоставке да ће Друштво наставити пословати (разумно) неограничено. У претходном периоду од оснивања као самосталног привредног субјекта статусна питања и рачуноводствена евиденција усклађени су са конкретним потребама у складу са измијењеним системским рјешењима. У том смислу, како је наведено у Напоменама, извршено је евидентирање стања и промјена капитала и њихов упис код надлежног регистрационог суда.

Друштво је исказало у ревидираној години позитиван финансијски резултат. Досадашње финансијско пословање указује на реалне проблеме о способности Друштва да настави пословати временски неограничено.

Сталност пословања зависи од спремности оснивача да Друштву обезбједе економске услове пословања или да сталним донацијским средствима одржавају ликвидност Друштва.

10.5. Остале напомене ревизора

Посебно је значајно напоменути да су организациони, кадровски, технички и правни услови створени за функционисање предузећа у обављању регистроване дјелатности. Депонија је технички и еколошки оспособљена за обављање депоновања отпада.

При обављању ревизије стављена нам је на располагање сва потребна документација и појашњења евидентираних пословних промјена, те оцјењујемо да ревизија, коју смо обавили обезбјеђује поуздану основу за изражавање нашег мишљења.“

(завршен цитат).

ИЗЛОЖЕНОСТ ПРАВНОГ ЛИЦА ЦЈЕНОВНОМ, КРЕДИТНОМ, ТРЖИШНОМ, ВАЛУТНОМ, РИЗИКУ ЛИКВИДНОСТИ И ДРУГИМ РИЗИЦИМА

ЦЈЕНОВНИ РИЗИЦИ

Од 01.01.2010. године званично је почео пријем и депоновање чврстог комуналног отпада на регионалну санитарну депонију „Бријесница“ у Бијељини. Управа предузећа урадила је Трогодишњи план пословања за период 2022-2024. година, као и Годишњи план пословања за 2022. годину. У овим документима је укључена планска цијена услуге пријема и депоновања чврстог комуналног отпада (цијена коштања услуге), а такође су укључене и планиране количине пријема и депоновања отпада – појединачно за сваку општину из регије.

Трогодишњим планом пословања је предвиђено да цијена коштања услуге пријема и депоновања отпада у 2022. години износи 42,74 КМ/т примљеног отпада уз запремљене минималне количине отпада у износу од 36.890,40 т. Остварени приход на основу ове цијене требало је да покрије само основне трошкове пословања.

Трогодишњим планом пословања за период 2022-2024. годину планирана је економска цијена која је требало да обезбједи довољне приходе за покриће свих трошкова пословања предузећа, укључујући и редовну отплату приспјелих кредитних обавеза. Према овом документу, економска цијена је 62,91 КМ/т (без ПДВ-а) за пословну 2022. годину.

Надлежни општински орган је 05.02.2019. године одобрио цјеновник услуга пријема и депоновања отпада на регионалну санитарну депонију који је одредио износ пријема и депоновања отпада од 42,74 КМ/т (без ПДВ-а), што представља око 68% од економске цијене комуналне услуге.

Законом о комуналним дјелатностима предвиђен је начин формирања цијене комуналне услуге, структура трошкова који чине цијену комуналне услуге, као и начин одобравања цијене комуналне услуге. Поменути закон предвиђа могућност да, уколико надлежни орган локалне самоуправе не одобри тражену економску цијену комуналне услуге, да разлику између економске цијене и одобрене цијене комуналне услуге може надокнадити (рефундирати) из буџета локалне заједнице.

Због неодобравања економске цијене пријема и депоновања чврстог комуналног отпада и непостојања гаранција општина оснивача о минималним количинама отпада које ће се довозити на збрињавање на депонију „Бријесница“, предузеће је изложено високом цјеновном ризику који оставља негативне посљедице на укупно пословање предузећа. Цјеновни ризици су били изражени и у претходним пословним годинама, што је угрозило репродуктивну способност предузећа за капиталне инвестиције.

КРЕДИТНИ РИЗИЦИ

Према извјештају о ревизији примијењених рачуноводствених политика за 2020. годину, постоје следећи кредитни ризици (цитат):

„5.3. Дугорочни кредити

Признато стање дугорочних кредита износи:

	2022.	у КМ без децимала 2021.
<i>Дугорочни кредити у иностранству</i>	2.085.117	2.834.376
<i>Стање на дан 31. децембар</i>	2.085.117	2.834.376

Стање дугорочних кредита је утврђено на основу Извјештаја о попису и исти се односе на следећа кредитна задужења:

- дугорочни кредит ИДА (рок отплате 25 година, грејс период 8 година, сервисни трошак 0.75% и комисиона провизија 0.50%, рок отплате 15.04.2027)801.612 КМ
- додатни кредит ИДА (рок отплате 20 година, грејс период 8 година, сервисни трошак 0.75%, комисиона провизија 0.50%, рок отплате до 15.04.2025. године)608.699 КМ
- дугорочни кредит по Другом пројекту (рок отплате 20 година, грејс период 8 година, камата ЛИБОР плус варијабилна маржа, приступна такса 0.25%, рок отплате 15.06.2028. године).....674.806 КМ.

Отплата главнице код почетног кредита почела је 15.10.2010. године, а завршава се 15.04.2027. године, код додатног кредита отплата је почела 15.10.2015, а завршава се 15.04.2025. године, док је код Другог пројекта отплата почела 15.12.2016, а завршава се 15. јуна 2028. године.

Признавање је извршено у складу са утврђеном рачуноводственом политиком, уз признавање курсних разлика за неотплаћени дио кредита.

Са Министарством финансија Републике Српске, ИОС-ом је усклађено стање обавеза по дугорочним кредитима и доспјела неизмирена главница на 31.12.2022. године. Извод отворених ставки Министарства финансија Републике Српске на дан 31.12.2022.године, број: 06.09/403-4-/23 од 12.01.2023. године.

5.4. Краткорочни кредити

Признато стање дугорочних кредита, који доспијевају за плаћање у текућој години износе:

	у КМ без децимала	
	2022.	2021.
Дио дугор. кредита, доспијева до 12 мјесеци	860.917	1.193.668
Остале обавезе по аморти. вриједности	2.910	13.104
Стање на дан 31. децембар	863.827	1.206.772

Признате краткорочне обавезе, које доспијевају до годину дана односе се на пренесене обавезе за:

- Код почетног кредита ВБ ИДА 36720, дуг је 256.739,22 КМ, а чине га прокњижени дио 23., 24. и 25. рате (није наплаћено од општине Челић) те 26. и 27. рата које доспијевају у 2023.години.
- Додатни кредит ВБ ИДА 36721, дуг је 454.220,98 КМ, а чине га прокњижени дио 13., 14. и 15. рате (није наплаћено од општине Челић) те 16. и 17. рата које доспијевају у 2023. години.
- Зајам ВБ ИБРД број 7629 БА по другом пројекту за управљање чврстим отпадом, дуг је 149.956,93 КМ, а чине га комплетна 14. и 15. рата.

Остале обавезе по амортизованој вриједности, у износу од 2.910 КМ, представљају сервисни трошак и комисионе провизије по кредитима.

Укупан износ ануитета на крају ревидиране године износи 860.918 КМ, по курсу на дан обрачуна. Издвајање је извршено по основу Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (“Службени гласник Републике Српске” број: 104/21).

Од Министарства финансија је добивен Извод отворених ставки, по којим је усклађено стање обавеза по презетим кредитима (Напомена 5.3.).“(завршен цитат)

Сви ризици који су наведени су присутни у већој или мањој мјери и одражавају се на пословање предузећа. Највећи ризик је свакако ризик недостатка довољних прихода у пословању предузећа, а сами приходи су у директној вези са запримљеним количинама отпада и одобреном цијеном комуналне услуге.

Из горе наведеног је видљиво да је предузеће изложено цјеновном и тржишном ризику, због количина отпада које из године у годину варирају и одобрених цијена које су знатно ниже од економских. Да би остварили већи приход у наредној години, неопходно је повећати количине отпада који ће се примати и одлагати на регионалну депонију, те успоставити економску цијену комуналне услуге. Познато је да у претходном периоду отпад није довожен са цијелог подручја Града Бијељина, а поготову није довожен из општине Челић, мада су се све општине уговором о оснивању обавезале да довозе свој комунални отпад на регионалну санитарну депонију, што је и био главни циљ изградње санитарне депоније. Да би се ово реализовало, неопходна је активност самих општина оснивача предузећа и њихових надлежних служби из области комуналне дјелатности.

Познато је да на подручју регије постоји велики број дивљих несанитарних одлагалишта отпада. За њихово уклањање неопходна је активност еколошких и комуналних инспекција.

Имајући у виду да је кредитно задужење потписано у СДР (Spetial Drawing Rights), промјеном курса појединих валута долази до могућности појаве валутног ризика (негативне курсне разлике).

РИЗИК ЛИКВИДНОСТИ

Ради сагледавања ризика у ликвидности може се констатовати:

- да није успостављена стабилна текућа, а посебно дугорочна ликвидност, са тенденцијом даљег поремећаја финансијске равнотеже, ради отплате Почетног, Додатног и Другог кредита (по два ануитета годишње),
- да постоје економске претпоставке да може доћи до потешкоћа у наплати потраживања за извршене услуге депоновања, што би довело до повећања потраживања од комуналних предузећа. У том случају предузеће ће спровести мјере обрачуна затезних камата на доспјела потраживања и утуживање купаца за неизмирене обавезе.
- да се не депонују све количине отпада које се генеришу на подручју Регије Бијељина (једна општина не користи услуге депоније, а четири општине врше депоновање отпада у смањеним количинама), да је евидентна појава дивљих депонија, те да се цијена депоновања утврђује административним путем и увијек је знатно нижа од стварне економске цијене.

Ради превазилажења ових проблема, предузеће је предузело сљедеће мјере:

1. Упознати су органи предузећа, оснивачи и гаранتي по споразумима о кредитима са стањем ликвидности и његовог утицаја на рентабилно пословање и указано је на посљедице застоја у отплати ануитета по предузеће и осниваче и инициране су мјере за обезбјеђење континуитета у пословању (економска цијена депоновања, процјена корисног вијека објеката и опреме, планирање оснивача буџетских средстава за наредну годину ради субвенција).
2. Наставити са мјерама пословне политике на редовној наплати потраживања од купаца и даљој рационализацији трошкова текућег пословања.
3. Иницирати координацију са оснивачима и активностима управе у циљу обезбјеђења ликвидних средстава за плаћање приспјелих ануитета у току текуће године.

Напомињемо да током 2022. године није било повећања трошкова у односу на претходни обрачунски период. Такође, на угроженост начела сталности пословања утиче ограничавање повећања цијена услуга депоновања отпада, која је далеко нижа од економске цијене. Током овог периода изражен је

и недостатак новчаних средстава те је плаћање кредитних обавеза извршено активирањем мјеница од гаранта чиме се обавеза предузећа према оснивачима повећала.

Ако узмемо у обзир чињеницу да предузећу никада до сада није одобрена економска цијена пријема и депоновања чврстог комуналног отпада и да ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо из тих разлога остварује недовољан приход, а знамо да је предузеће преузело велике кредитне обавезе, онда можемо констатовати да је предузеће изложено веома великом ризику неликвидности.

ЗАКЉУЧАК

Анализирање пословања предузећа и остваривања прихода показује да постоји неколико изразито важних области у којима управа и интерне контроле предузећа немају значајнијих утицаја, а пресудне су за пословање предузећа. Те области су:

- формирање продајне цијене услуге пријема и депоновања отпада изван тржишних услова,
- количине запримљеног комуналног отпада.

Формирање цијене комуналне услуге пријема и депоновања чврстог комуналног отпада дефинисано је Законом о комуналним дјелатностима (Сл. гласник 124/11 и 100/17). Члан 20. поменутог закона дефинише да се средства за обављање комуналне дјелатности индивидуалне комуналне потрошње обезбјеђују из цијене услуге. Законом је дефинисано шта чини структуру цијене комуналне услуге и да цијену комуналне услуге утврђује давалац комуналне услуге, а сагласност на цијену даје надлежан орган јединице локалне самоуправе. Ако надлежни орган јединице локалне самоуправе не да сагласност јавном предузећу на утврђену цијену комуналне услуге и тиме доведе у питање пружање комуналних услуга корисницима, јединица локалне самоуправе може из свог буџета надокнадити разлику између постојеће и економске цијене комуналне услуге.

Досадашња пракса је била да се одобри цијена комуналне услуге пријема и депоновања комуналног отпада која је знатно нижа од економске цијене, а да се за разлику између одобрене и економске цијене не обезбиједи додатни стални извори финансирања. Оваквом праксом предузећу није обезбјеђено остваривање стабилних прихода за економски самоодрживо пословање.

Код субјеката који се баве сакупљањем и транспортом отпада, јединица мјере за обрачун комуналне услуге је квадратни метар стамбеног простора (док се у неким подручјима цијена услуге одређује паушално), а код пријема и депоновања комуналног отпада јединица обрачуна услуге је по тони запримљеног отпада. Ове двије обрачунске јединице нису међусобно компатибилне. Наиме, комунална предузећа која се баве сакупљањем и транспортом комуналног отпада наплаћују своју услугу по квадратном метру стамбене површине без обзира на количину отпада који сакупе, а интерес им је да што мању количину отпада доведу на санитарну депонију, како би што више смањили ову ставку у трошковима свог пословања.

Све претходно наведено представља веома изражен инхерентни ризик, који не може отклонити управа предузећа ни систем интерне контроле.

Зато кроз овај Извјештај указујемо оснивачима на потребу да се благовремено отклоне инхерентни ризици које смо напријед навели, како би се избјегле негативне посљедице у пословању предузећа. У случају не отклањања инхерентних ризика, посљедице по пословање предузећа могу имати крајње неизвјестан исход. Из тих разлога оснивачи предузећа треба да у што краћем периоду пронађу адекватно рјешење за излаз из постојеће ситуације.

ПРОГРАМ РАДА ЈП „ЕКО-ДЕП“ ДОО ЗА 2023 ГОДИНУ

ПЛАНИРАНИ РАЗВОЈ И АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА

Изградња и управљање санитарном депонијом чији вијек трајања није мањи од 20 година представља дугорочан пројекат за који је неопходно обезбједити значајна улагања. Такође, изградња и управљање депонијом подразумијева велики број различитих активности, при чему је неопходно поштовати одређени редослијед њиховог провођења. Из тог разлога се изградња регионалне санитарне депоније врши по фазама, а број фаза одређују технолошке потребе и обезбјеђени извори финансирања.

Прва фаза изградње санитарне депоније обухватила је изградњу двије од укупно четири санитарне ћелије и изградњу других грађевинских објеката, те набавку специјализоване опреме и машина. На овај начин Регионална депонија „Бријесница“ је у потпуности оспособљена за санитарно збрињавање комуналног отпада у почетном периоду. С обзиром да је од почетка експлоатације санитарне депоније протекло више од 10 година, у међувремену је било неопходно провести активности на другој фази изградње санитарне депоније која је реализована у периоду 2012-2017. година и која је укључила набавку опреме и изградњу објеката за управљање депонијским гасом и третман процједних вода, након чега је предузеће започело припрему треће фазе изградње која је започета са имплементацијом током 2019. године. Да би предузеће наставило тренд развоја и у наредном периоду, неопходно је радити на следећем:

1. Унапрјеђење интегралног управљања чврстим комуналним отпадом на подручју регије Бијељина.

На основу реалних потреба које су настале као посљедица модерног начина живљења, развој и имплементација система управљања чврстим отпадом постаје једна од примарних активности сваке локалне заједнице. Систем интегралног и одрживог управљања отпадом обухвата велики број институција које дјелимично или у потпуности учествују у рјешавању питања управљања чврстим комуналним отпадом.

Закон о управљању отпадом РС (Сл. Гл. РС број 111/13, 106/15, 16/18, 70/20 и 63/21) дефинише обавезу и одговорност главних носилаца у систему збрињавања чврстог комуналног отпада.

У складу са Законом о управљању отпадом, Влада РС је у обавези да донесе регионални план управљања отпадом, а јединице локалне самоуправе доносе локалне планове управљања отпадом.

Одговорност за општинско управљање чврстим отпадом је на јединицама локалне самоуправе. У складу са тим, Град Бијељина има израђену Стратегију локалног развоја Града Бијељина за период 2014-2023. година, Локални еколошки акциони план (ЛЕАП) за период 2018-2028. година, Локални план управљања отпадом општине Бијељина, као и План управљања отпадом у Јавном предузећу „ЕКО-ДЕП“ доо. Овим плановима је предвиђено да ће се:

- повећати проценат покривености подручја обухваћених услугом прикупљања отпадом,
- повећати проценат прикупљања отпада, у односу на постојеће стање, на подручјима на којима се већ пружа комунална услуга,
- извршити постепено увођење раздвајања отпада на мјесту настанка,
- смањити количине отпада успостављањем центра за рециклажу отпада,
- повећати праћење нивоа загађености ваздуха, вода и земљишта постављањем мобилних еколошких лабораторија.

У складу са горе наведеним, ЈП “ЕКО-ДЕП” доо је у обавези да се придржава плана управљања отпадом, тј. да врши збрињавање чврстог комуналног отпада са територије општина оснивача, те да активно учествује у изградњи система управљања чврстим отпадом на регији Бијељина, заједно са свим осталим субјектима који партиципирају.

Остали кључни субјекти су: физичка и правна лица са подручја Града Бијељина и осталих општина регије као корисници комуналне услуге, општинска одјељења за комуналне послове са надлежним инспекцијским службама, комунална предузећа која се баве сакупљањем и транспортом отпада на подручју 5 општина оснивача, субјекти који су регистровани за сакупљање и рециклажу секундарних сировина, НВО који се баве питањима заштите животне средине и подизањем свијести грађана о проблемима управљања чврстим отпадом, произвођачи отпада (физичка и правна лица), медији, итд.

Без синхронизованог дејства свих поменутих субјеката, није могуће успоставити ефикасан систем управљања чврстим комуналним отпадом у регији Бијељина.

Посебну улогу у успостављању савременог система управљања чврстим комуналним отпадом има Град Бијељина заједно са осталим општинама оснивачима. Њихова активност у овој области треба да доведе до:

- успостављања ефикасног система управљања чврстим комуналним отпадом у регији Бијељина,
- повећања степена друштвене одговорности,
- успостављања система раздвајања отпада појединих компоненти на мјесту њиховог настанка (примарна сепарација), чиме се количина отпада за депоновање смањује, те се смањују и трошкови депоновања,
- успостављања услова за спровођење инвестиционих програма и других планова, кроз анализу финансијске користи од рециклабилних сировина,
- успостављање јасног система казних мјера за произвођаче чврстог отпада у случају непридржавања важећих законских и подзаконских прописа у току њиховог спровођења.

2. Редовне активности у обављању основне дјелатности предузећа уз унапрјеђење постојећег начина третмана отпада

Регионална санитарна депонија „Бријесница“ почела је са радом 01.01.2010. године. У протеклом периоду започете су многе активности са којима треба редовно наставити и у наредном периоду. Посебно тежиште било је усмјерено на рјешавање програмских задатака кроз ефикасан оперативни рад на следећим активностима:

- Рад на побољшању организације и услова рада на депонији. Актом о процјени ризика утврђено је да сва радна мјеста спадају у групу радних мјеста са повећаним ризиком што подразумијева: кориштење личне заштитне опреме и средстава приликом рада, периодичне љекарске прегледе радника, преглед апарата и уређаја (средстава рада) који подлијежу правилнику о периодичном прегледу апарата уређаја и инсталација, контролу микро климе (мјерење концентрације прашине, пара, димова и гасова) као и придржавање свих потребних мјера из области заштите на раду и заштите од пожара које су регулисане Законом о ЗНР и ЗОП-а.
- Рад на едукацији свих радника на депонији везано за контролу пријема отпада, у смислу његове врсте и поријекла, правилног одлагања и депоновања отпада у складу са планом депоновања, правилног руковања средствима за рада, итд.
- Обука радника из области ЗНР и ЗОП, набавка личних заштитних средстава и опреме као и контрола апарата за почетно гашење пожара. Од стране референта ЗНР и ЗОП и одговорних

радника на депонији, те ангазоване овлашћене куће, вршиће се стална контрола прописаних и наложених мјера из области ЗНР и ЗОП са циљем превентивног дјеловања спречавања повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом. Остварити потпуну сарадњу са овлашћеним установама из ове области и инспекцијским органима као и организацијама које се баве заштитом здравља на раду и заштитом животне околине.

- Редовна прекривка депонованог отпада инертним материјалом у складу са Планом депоновања отпада.
- Редовно одражавање и израда интерних саобраћајница у санитарној ћелији у складу са планом депоновања.
- Редовно одржавање приступне саобраћајнице у смислу редовног разгртања снијега током зимског периода, као и одржавања интерне саобраћајнице у кругу депоније (чишћење, прање и посипање са абразивним средствима у току зимског периода).
- Мониторинг квалитета ваздуха, процједних вода, оборинских и подземних вода, итд., а све у складу са еколошком дозволом и осталим прописима из области заштите животне средине.
- Редовно одржавање средстава рада подразумијева редовне периодичне прегледе. За редовне прегледе средстава рада задужени су радници који рукују тим средствима, а они се састоје од визуелног прегледа исправности средства рада, његово прање и подмазивање. Периодичне прегледе и ванредне интервенције на средствима рада вршиће овлаштене установе.
- Одржавање круга депоније подразумијева редовно кошење траве, сјечу младог растиња унутар и ван ограде, заливање засада дрвећа зеленог појаса, довоз и планирање слоја хумуса на површинама око улазне зоне и интерне саобраћајнице са засијавањем истих травом, редовно поливање интерних саобраћајница у љетњем периоду у циљу спрјечавања појаве прашине,
- Дератизација, дезинфекција и дезинсекција круга депоније, радних и помоћних просторија у постојећим објектима, континуирано у току читаве године и ванредно, према потреби.
- Провјера састава депонијског гаса у систему за прикупљање депонијског гаса и у тијелу депоније.
- Уградња рампи за регулисање саобраћаја на ваги.
- Санација објеката у кругу депоније (освјежење фасаде на згради за смјештај радника и механизације, замјена керамичких плочица на улазу, израда платоа за прање радних машина).

3. Успостављање самоодрживог пословања ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо

Санитарне депоније комуналног отпада су сложени објекти, састављени из низа функционалних дијелова и технолошких цјелина, а специфичност им је да тек током кориштења попримају свој коначни облик. Уз то, депоније имају потенцијално дуготрајан утицај на животну средину, те се након завршетка кориштења затварају посебним поступцима и потом се њихов утицај на животну средину прати дуги низ година. Све то указује да се ради о специфичним пројектима, који имају значајне трошкове не само у периоду изградње, већ и током периода експлоатације, па и након престанка њиховог кориштења.

Током самог рада депоније, такође се јављају значајни "текући" трошкови, који обухватају трошкове запослених, одржавања постројења и опреме, погонске трошкове и трошкове материјала, итд.

На крају вијека депоније јављају се нови трошкови затварања објекта (прекривање, рекултивација, санација животне средине), трошкови демонтаже пратећих садржаја, уређења окружења депоније и његовог уклапања у окружење, те затим и дугогодишњи трошкови праћења стања на локацији и у њеном непосредном окружењу (трошкови мониторинга након затварања депоније). При томе, једино се током периода експлоатације депоније (период током којег се отпад прима на депоновање) јављају одређени континуирани приходи од обављања основне дјелатности, који морају осигурати довољно средстава за покривање:

- трошкова изградње депоније који су настали у период прије експлоатације депоније,

- "текућих" трошкова који настају током експлоатације депоније, и
- будућих трошкова који ће настати након затварања депоније (мониторинга након затварања, итд.).

Без уравнотежења новчаних токова (трошкова и прихода) није могуће говорити о одрживом управљању депонијама комуналног отпада, будући да недостатак новчаних средстава у било којој фази развоја депоније може довести нпр. до непримјерених техничких рјешења, смањивања сигурности рада на депонији и/или повећавања негативних утицаја депоније на животну средину. С друге стране непримјерена наплата кориштења депоније (којом се ствара основни приход) може изазвати кориснике ове комуналне услуге на другачија, па и непримјерена рјешења збрињавања отпада. Да би се на квалитетан и економски одржив начин успоставило функционисање предузећа у наредном периоду, неопходно је урадити квалитетан финансијски план за ЈП "ЕКО-ДЕП" доо. Израда финансијског плана за успостављање савремене депоније комуналног отпада има вишеструку сврху:

- осигурава предузећу увид у очекиване новчане токове, током вијека трајања санитарне депоније и даје му реалнију могућност планирања трошкова,
- омогућава предузећу одређивање цијене коштања депонијског простора,
- омогућава будуће праћење финансирања инвестиције, стимулације могућих варијантних рјешења финансирања, те анализе ризика у имплементацији инвестиције.

У принципу, кључни елемент плана је одређивање потребне висине накнаде за одлагање комуналног отпада на санитарној депонији, којом се покривају сви трошкови изградње, рада и затварања санитарне депоније. Приходима од ове накнаде потребно је осигурати враћање уложених средстава у изградњу депоније, затим све редовне годишње трошкове рада, те резервна средства за потребе ванредних мјера и посебно за потребе затварања санитарне депоније и рекултивације локације, те за накнадно трајање обавезног мониторинга и могућих накнадних интервенција за заштиту животне средине. Према томе, власништво, управљање и финансирање изградње санитарних депонија чврстог комуналног отпада по својој суштини (а посебно према законским прописима) је брига локалне управе.

Имајући у виду претходно наведено, предузеће планира да се током 2023. године обрати надлежном органу Града Бијељина са захтјевом за одобрење економске цијене комуналне услуге одлагања отпада у износу од 63,13 КМ/т без урачунатог ПДВ-а.

4. Проналажење могућности за продужетак вијека трајања регионалне санитарне депоније „Бријесница“ и изналажење финансијских извора

Пројекат изградње регионалне санитарне депоније у Бијељини дефинисао је изградњу депоније у више фаза. Прва фаза изградње депоније завршена је у новембру 2009. године. Завршетком ове фазе, депонија је почела са радом.

Да би се продужио вијек трајања санитарне депоније, било је неопходно приступити наставку изградње следеће фазе депоније. Основни предуслов за овај корак је био изналажење финансијских средстава, имајући у виду чињеницу да остварени приходи на основу обављања основне дјелатности предузећа не обезбјеђују могућност издвајања средстава за наставак инвестиције, предузеће је уз сагласност и гаранције општина оснивача 15.05.2012. године потписало Супсидијарни кредитни споразум о преносу дијела зајма Свјетске банке – Међународне банке за обнову и развој по Другом пројекту за управљање чврстим отпадом за финансирање наставка Друге фазе изградње која је реализована у периоду 2012 – 2016. година.

Управа предузећа је у ранијим периодима, заједно са локалном заједницом, интензивно радила на изналажењу могућности наставка пројекта са циљем продужења вијека трајања регионалне санитарне депоније. Ово је првенствено рађено кроз сагледавање техничких и финансијских могућности изградње постројења за сепарацију отпада на депонији „Бријесница“, као инвестиције која ће служити бољем управљању отпадом, заштити животне средине и дугорочно гледано економски сигурно исплативом пројекту. Било је неопходно изградити постројење за третман процједних вода, а у наредном периоду завршити изградњу санитарне ћелије број 3 на депонији.

ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Као што је наведено, техничко-пројектном документацијом изградње депоније је предвиђена фазна изградња, како би се могла лакше обезбједити средства за изградњу појединих фаза депоније.

Главним пројектом предвиђене су следеће цјелине:

1. Општи план пројекта,
2. Изградња улазне зоне,
3. Земљани радови на изградњи санитарних ћелија,
4. Облагање дна санитарних ћелија геомембранама и геотекстилом,
5. Површинско облагање санитарних ћелија геомембранама и геотекстилом,
6. Радови на изградњи пута (интерне саобраћајнице),
7. Радови на дренажном систему,
8. Систем управљања процједним водама,
9. Постројење за третман процједне воде,
10. Системи за управљање биогазом,
11. Систем надгледања – мониторинг стања животне средине,
12. Систем рада депоније,
13. Геотехничка студија,
14. Санација старог одлагалишта.

Прва фаза изградње Регионалне санитарне депоније обухватила је двије од укупно четири санитарне ћелије и изградњу других грађевинских објеката, те набавку специјализоване опреме и машина. На овај начин Регионална депонија „Бријесница“ је у потпуности оспособљена за санитарно збрињавање комуналног отпада у периоду од 3 до 5 година. С обзиром да је од почетка експлоатације санитарне депоније прошло више година, било је неопходно почети са активностима на другој фази изградње санитарне депоније која је реализована у периоду 2012-2017. година. Из тих разлога, управа предузећа је благовремено обезбједила кредитна средства за финансирање друге фазе, а општине оснивачи дале су банкарске гаранције, изузев општине Челић. У оквиру ове фазе изградње урађене су следеће капиталне инвестиције:

1. Изградња постројења за третман процједне воде,
2. Набавка хидрауличног ровокопача гусјеничара,
3. Изградња приступне саобраћајнице ка депонији,
4. Изградња постројења за спаљивање депонијског гаса (гасна бакља) са системом за сакупљање гаса.

Са наведеним инвестицијама које су реализоване у оквиру друге фазе изградње регионалне санитарне депоније „Бријесница“ у потпуности је заокружен техничко-технолошки циклус заштите животне средине зацртан главним пројектом изградње.

План капиталних инвестиција за 2023. годину

За период 2023. године планиране су следеће капиталне инвестиције:

1. Завршетак изградње другог дијела санитарне ћелије број 3

На Регионалној санитарној депонији „Бријесница“ одлаже се комунални отпад од 01.01.2010. године. Отпад се одлаже на постојеће санитарне ћелије 1 и 2 које су у овој фази експлоатације депоније у потпуности запуњене. Из тог разлога је током 2019-2020. године изграђен први дио санитарне ћелије број 3 у вриједности од 1.675.330.74 КМ (без ПДВ-а). За овај изграђени дио санитарне ћелије је

прибављена Употребна дозвола и Дозвола за управљање отпадом и на њу је 2020. године започето одлагање отпада. Процјена је да се одлагање отпада на новоизграђеном дијелу треће ћелије може вршити 2-3 године (према садашњој динамици одлагања).

Да би се створили услови за неометано одлагање комуналног отпада у наредном периоду, већ сада је неопходно што прије кренути са изналажењем финансијских средстава за изградњу другог дијела санитарне ћелије број 3, како би се отпад на овој ћелији могао одлагати током дужег временског периода. За ову инвестицију ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо не може обезбједити финансијска средства. Предузеће посједује сву неопходну пројектну документацију, као и грађевинску дозволу за ову инвестицију. Процијењена вриједност ове инвестиције износи око 1.600.000 КМ без урачунатог ПДВ-а.

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ЗА КАПИТАЛНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ

За наведену капиталну инвестицију предузеће није обезбједило извор финансирања. Наиме, из оствареног прихода од обављања основне дјелатности, предузеће не може обезбједити средства за финансирање било које од капиталних инвестиција. Разлог томе је недовољно остварени приход због недовољне количине комуналног отпада и не одобравања економске цијене комуналне услуге. Све ово створило је врло негативне посљедице за пословање предузећа и угрозило је његову репродуктивну способност. Предузеће нема услова да иде у нова кредитна задужења јер не може да сервисира већ преузете кредитне обавезе. Из тих разлога оснивачи предузећа треба што хитније да изнађу рјешење и да благовремено обезбједи изворе финансирања за завршетак изградње санитарне ћелије број 3 на депонији „Бријесница“.

С поштовањем,

Директор ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо

Драгиша Марјановић

Достављено:

- Надзорни одбор ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо,
- Скупштина ЈП „ЕКО-ДЕП“ доо,
- Скупштина града Бијељина,
- а/а.